

Ugotovitve o poslovnih rezultatih - GLG

1. Skupni rezultati poslovanja kažejo, da stabilni tržni pogoji še naprej vplivajo na ugoden potek proizvodnje in prodaje v lesni predelavi. Izjema je le proizvodnja stavbnega pohištva v Jelovici Škofja Loka, ki v tem obdobju izrazito zaostaja pri proizvodnji vrat in oken. To je posledica težav v pripravi proizvodnje ter manjšega proizvodnega efekta živega dela.

Gozdarstvo je v prvem tromesečju t.l. realiziralo v oddaji hlovov za žago na obeh območjih manjše količine iz družbenega sektorja kot znaša dinamika v letnem povprečju. Pri GG Bled velja isto tudi za oddane količine iz zasebnih gozdov, medtem ko je GG Kranj te količine povečal celo nekoliko iznad dinamike letnega povprečja. V obeh območjih so se ob koncu tromesečja nekoliko povečale prehodne zaloge lesa, kar bo vplivalo na povečano dinamiko oddaje v drugem tromesečju t.l.

V gozdarstvu se v prvem tromesečju izrazito odražajo negativni efekti poslovanja v TOZD-ih gradbeništvu in avtoprevozništvu, kar pomembno vpliva na ekonomske dosežke obeh delovnih organizacij kot celote. Zaradi sezonskega značaja dela teh dejavnosti je vpliv negativnih rezultatov na skupne rezultate

GG v prvem tromesečju nesorazmerno visok. Ta ugotovitev velja tudi za negativen vpliv drugih od dinamike obsega gozdarske proizvodnje in prodaje neodvisnih fiksnih in režijskih stroškov.

Tovarna celuloze dosega pri izdelavi papirja kljub pogosti menjavi raznih kvalitetnih vrst papirja in kljub izrednemu izpadu proizvodnje celuloze v mesecu januarju precej enakomerne proizvodne rezultate, čeprav še vedno izpod planiranih količin.

2. Na podlagi gornjih ugotovitev o pogojih poslovanja, ki so vplivali na potek proizvodnje in prodaje, se pojavlja naslednja dinamika doseženega bruto dohodka (družbenega proizvoda) prvega tromesečja t.l. glede na bruto dohodek v letu 1976:

	po plač.	z upo-
	realiz.	št. r.
		nepl. r.
Alples Železniki	25 %	30 %
Gradis-LIO Šk. L.	23 %	25 %
Jelovica Šk. Loka	19 %	20 %
LIP Bled	24 %	28 %
Zlit Tržič	28 %	32 %
GG Bled	20 %	24 %
GG Kranj	18 %	20 %
Tovarna celuloze		
Medvode	37 %	56 %
SOZD skupaj	24 %	27 %

Če upoštevamo računsko izhodišče 25 % kot merilo za presojo rezultatov prvega tromesečja, lahko ocenimo to dinamiko v povprečju kot ugodno. Pozitivno pa izstopajo zlasti še dosežki Zlit Tržič, Tovarne celuloze Medvode in Alplesa Železniki.

Manj ugodni so dosežki ekonomske produktivnosti na zaposlenega delavca. Primerjava števila zaposlenih v letošnjih prvih treh mesecih kaže glede na leto 1976 naslednje indekse:

indeks
stanje 31.3.1977:
povprečje 1976

Alples	102,8
Gradis-LIO	100,-
Jelovica	108,8
LIP Bled	105,4
Zlit	101,4
GG Bled	91,4
GG Kranj	88,5
Tovarna celuloze	107,4
SOZD skupaj	106,9

Zaradi manjšega obsega doseženega bruto dohodka Jelovica Škofja Loka v luči takega povprečja zaposlitve še posebej izstopa. Nadomestitev izgubljene dinamike bo terjala zato izjemne ukrepe in napore, ki so že v teku, sodeč tudi po boljših dosežkih proizvodnje stavbnega

pohištva v mesecu aprilu tega leta.

3. Glede na letna predvidevanja po predloženih planih delov-

nih organizacij je dinamika doseženega bruto dohodka v prvem tromesečju t.l. naslednja:

delkov iz prejšnjega leta, ki pri obračunu realizacije niso obremenjene s polnimi stroški.

x) Podatke o realizaciji planov objavljamo za tiste članice, ki so plane za leto 1977 že dostavile.

	letni plan	v 000 novih din	
		I. - III. 1977	udeležba ^{x)} I. tromesečje 77
Alpes	123.156	42.908	35 %
Gradis - LIO	-	10.554	-
Jelovica	153.122	29.213	19 %
LIP Bled	130.329	29.720	23 %
Zliti	32.075	9.236	29 %
GG Bled	96.909	18.879	19 %
GG Kranj	-	13.848	-
Tovarna celuloze	163.945	38.053	23 %
SOZD skupaj	-	192.411	-

Pri realizaciji bruto dohodka (družbenega proizvoda) upoštevamo v prvem tromesečju t.l. tudi dohodek iz neplačane realizacije.

Razmerja v dinamiki doseženega bruto dohodka v prvem tromesečju 1977 glede na dejanski dosežek v letu 1976 in predvidevanja po planih za leto 1977 se - razen pri Celulozi Medvode - bistveno ne spreminjajo.

Pri Celulozi Medvode se rezultati prvega tromesečja glede na letni plan pojavljajo v realnejšem odnosu, upoštevajoč dejstvo, da je v lanskem letu proizvodnja stekla šele v

aprilu mesecu, plan za leto 1977 pa jo redno vključuje že od 1.1. t.l. dalje.

Glede na plan se pri LIP-u Bled kljub ugodnemu trendu proizvodnje in prodaje kaže problematika, kako doseči planirano pokritje stroškov in vkalkuliranih obveznosti. To je posledica v glavnem nespremenjenega nivoja prodajnih cen ob porastu direktnih stroškov za surovine in reprodukcijski material ter fiksnih stroškov iznad planiranega obsega. Obračun prvega tromesečja t.l. te problematike še ne odkriva v polni meri, ker je doseženi dohodek povečan tudi za del prodanih zalog gotovih iz-

4. Zaključek

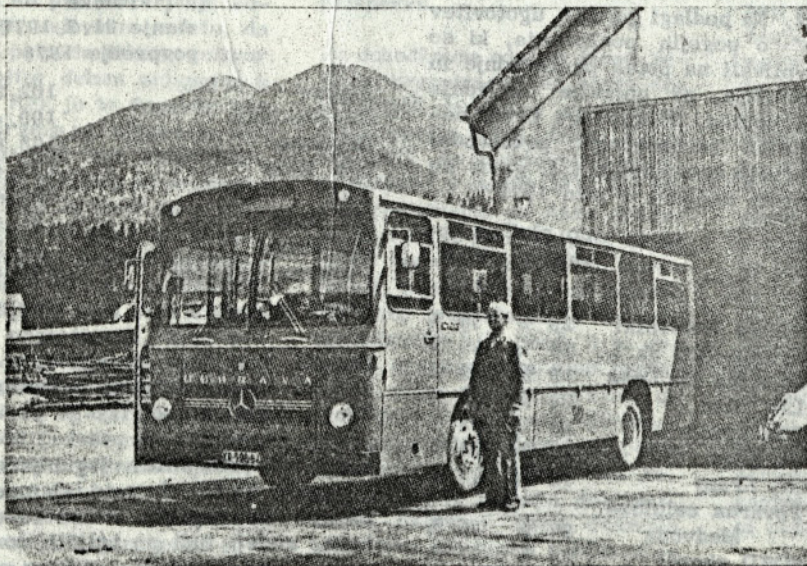
Iz ocene dinamike pri doseganju bruto dohodka v prvem tromesečju t.l. sklepamo, da problem izkazanih izgub zaradi nedoseženega dohodka po plačani realizaciji ni zaskrbljujoč, ker ga v največjem delu pri lesni industriji in Tovarni celuloze - razen pri Jelovici Škofja Loka - pokriva dohodek iz neplačane realizacije.

Pri gozdarstvu bo problem izgub verjetno v celoti odpravljen, ko se bo povečala oddaja lesa v sezonskih mesecih in se aktiviralo delo stranskih dejavnosti (gradbeništva in avtoprevoznitva), ki bodo tu povečale obseg realiziranih storitev.

Bolj zaskrbljujoča je problematika delitvenih odnosov znotraj doseženega dohodka. Začasna delitev dohodka bazira zaenkrat na nižjih akontacijah za družbene obveznosti, kot pa bodo dokončno sprejete in obračunane po sporazumih. Tudi gibanje osebnih dohodkov je preseglo stopnjo naraščanja bruto dohodka.

Upoštevajoč tudi okolnost, da zlasti pri lesni industriji cene surovin in repromaterialu stalno naraščajo, cene lastnih finalnih izdelkov pa ostajajo nespremenjene, predvidevamo, da bo že v drugem tromesečju t.l. dinamika naraščanja bruto dohodka v lesni industriji bistveno okrnjena. Če bo to predvidevanje potrdila tudi obračunska situacija ob koncu prvega polletja, jo bo treba upoštevati pri urejanju vprašanj medsebojne dohodkovne odvisnosti v notranjem prometu med članicami SOZD.

Jože Dolenc

Tudi voznik je ponosen na nov avtobus za prevoz delavcev v TOZD gozdarstvo Bohinj - foto GG

Srečanje ob razvitju sindikalnega prapora

Osnovne organizacije združenih TOZD v organizacijo združene-ga dela GG Bled so dne 25. 6. 1977 organizirale srečanje delavcev ob razvitju sindikalnega prapora v Krpinu v Begunjah.

Razvitja prapora se je udeležilo veliko število delavcev in upokojencev iz vseh TOZD. Prišli so tudi gostje občinskega sindikata iz SOZD - GLG in drugih organizacij.

Srečanje je otvoril predsednik sindikalne konference GG Bled Jere Stane. Sekretar občinske konference sindikata Radovljica Lado Matjašič je pozdravil udeležence in razvil sindikalni prapor, ki ga je nato prevzel praporščak Bunderle Ludvik. Potem je govoril o razvoju samoupravljanja predsednik sveta delovne organizacije Lapuh Nikolaj, o gospodarjenju in o sedanji družbeno-ekonomski situaciji pa direktor GG Bled Čuk Cveto. Srečanje je bilo povezano tudi s podelitvijo jubilejnih nagrad delavcem, ki so v podjetju zaposleni že 10, 20 in 30 let.

Za popestritev programa sta poskrbela pevski moški zbor "Anton Tomaž Linhart" iz Radovljice in ansambel "Katerman". Po slavnostnem delu je prišlo na vrsto veselo in družabno praznovanje, sodelavci so obujali spomine, utrjevali medsebojne vezi, se razgibali v plesnem ritmu, porabljeno energijo pa nadomestili z okusno pripravljeno jedajo na žaru in dobro kapljico.

Mnogi so bili mnenja, da je tako srečanje zelo koristno zaradi medsebojnega spoznavanja in vzdrževanja stikov tudi s tistimi, ki so že upokojeni. Takih srečanj si še želijo.

Objavljamo govore s srečanja ob razvitju sindikalnega prapora GG Bled.

SPOŠTOVANE TOVARIŠICE IN TOVARIŠI!

Današnje srečanje, na katerem bomo razvili sindikalni prapor, je sicer skromna slovesnost, a je kljub temu dokaz uspešnega in zavestnega dela osnovnih organizacij našega sindikata. Srečanje ima globlji pomen: medsebojno seznanjanje in izmenjavanje mnenj o uspešnosti v združenem delu, premagovanju naporov in reševanju naših drugih skupnih problemov.

Na kratko se sprehodimo po razvojni poti naših osnovnih sindikalnih organizacij od formiranja podjetja 1950. leta pa do danes.

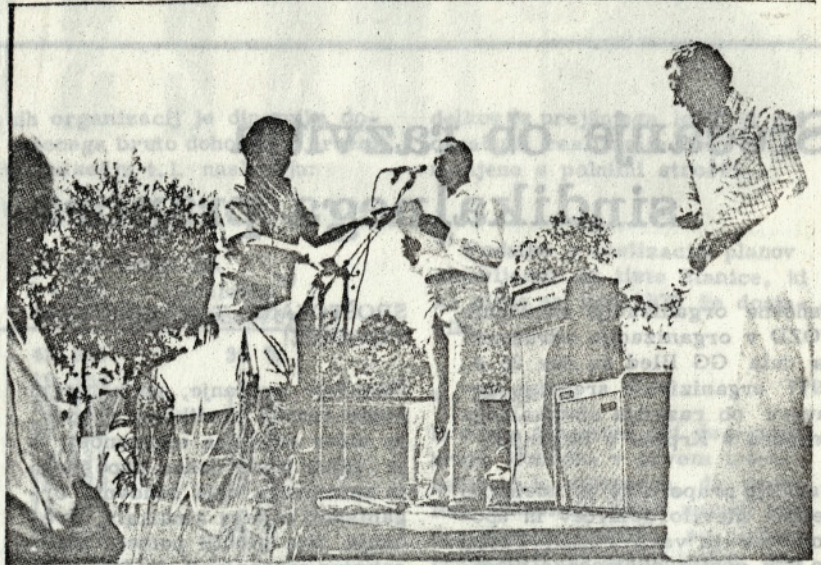
Naj na kratko opišem organizacijski sestav sindikata v naši delovni organizaciji: vsak bivši obrat, sedanji TOZD, ima svojo osnovno organizacijo sindikata, katere delegati sestavljajo konferenco osnovnih organizacij sindikata GG Bled. Nekatere osnovne organizacije imajo pogoje, v katerih bi lahko izoblikovale še samoupravne delovne sindikalne skupine, ki bi delovale na ožjem delovnem področju (revirju). Taka oblika organiziranja bi pospešila oziroma izboljšala dosedanjo dokaj slabo informiranost slehernega delavca. Slabe in nepopolne informacije so pogosto vzrok za neskladnost stališč, neenotnost v raznih akcijah ali pri izvajanju sklepov. Slaba povezanost, ki izhaja iz terenske razdrobljenosti in večsah tudi premajhna aktivnost sta vzrok, da sodelovanje z občinskim sindikalnim svetom in koordinacijskim odborom sindikata GLG Bled ni brezhibno. Ne glede na omenjene pomanjkljivosti pa so osnovne organizacije sindikata v 27 letih obstoja naredile mnogo. Lahko bi trdili, da je sindikat edina univerzalna organizacija, ki je združevala in povezovala vse delavce na tako obsežnem terenu. Glede na razdrobljenost delo-

višč, ki so bila raztresena od Podnarta do Bohinja in Kranjske gore, so bili pogoji dela in združevanja sindikalnih organizacij silno težki. Navkljub vsem navedenim težavam pa so bili v tem času doseženi pomembni uspehi. Predvsem smo izboljšali standard gozdnega delavca. Življenje v brunaricah in barakah, raztresenih po obširnih gozdovih, je zamrlo. To je le še spomin na težke pogoje dela in bivanja, na razmere, kakršne so nedavno še vladale v gozdarstvu. Glede tega smo dosegli velik napredek. Kombiji in avtobusi vozijo vsak dan delavce na delo, bodisi od doma ali pa iz dobro urejenih delavskih centrov v dolinah. S tem so se pogoji delavca v gozdu znatno približali tako urejenim; kot jih imajo delavci v industriji. A žal še ni povsod tako. TOZD gradbeništvo še vedno zaostaja. Bistveno so se izboljšali delovni pogoji naših gozdnih delavcev. Vsa težja dela so mehanizirana. Kljub vsesplošnemu napredku tehnologije dela v gozdarstvu ne bo mogoče odpraviti težkih delovnih pogojev, ki so značilni za to panogo gospodarstva. Leti so odvisni tudi od vremenskih in terenskih razmer. Z uvajanjem mehanizacije in sodobnejše tehnologije dela se je spremenila tudi kvalifikacijska struktura zaposlenih.

Po dolgotrajnem prerekanju je bila gozdnemu delavcu priznana kvalifikacija. Prav toliko borbe in prizadevanj pa je bilo potrebne tudi za priznanje beneficiranega staža, ki je bil na koncu priznan le gozdnim sekačem. V teku je še postopek za traktoriste in voznike kamionov. Skratka boj za izboljšanje delovnih pogojev in standarda se nenehno nadaljuje. V zvezi s tem je bil decembra 1975. leta v Osijeku sprejet samoupravni sporazum o življenjskih in delovnih pogojih gozdnih delavcev Jugoslavije. Omenjeni sporazum v osnovi poudarja, da je prva naloga izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev gozdnih delavcev, ki ne dosegajo nivoja industrije, da je posebno pozornost treba posvetiti varstvu pri delu ter tehničnim pogojem, katerim morajo ustrezati motorne žage s stališča zdravstvenega varstva.

Precejšen problem predstavlja izobraževanje delavcev, tako strokovno kot družbeno. Ta problem je zlasti pereč pri delavcih iz drugih republik. Prav na tem področju bomo morali pričeti z intenzivnim delom, kajti vse TOZD so sprejele akcijski program z določenimi roki za izvedbo posameznih nalog. V preteklosti je bil delovni čas v gozdarstvu kot sezonski panogi neomejen, sedaj pa je urejen tako, da v letnem poprečju ne sme presegati 8-urnega delavnika. Zato smo tudi v gozdarstvu prešli s sezonskega na stalnega delavca, kar zahtevajo gospodarstvo, izkoriščanje vloženi investicijskih naložb in nova tehnologija dela. Vse to pa je zopet pogojeno z večjimi napori v zimskem času. Delovna disciplina, ki je odvisna od zavesti slehernega posameznika, predstavlja problem, zlasti glede na delo po času in delo po akordu. Težko je izdelati merila za vrednotenje dela vseh delavcev po času. Zato je tudi sindikat mnenja, da bi v bodoče opustili akordno nagrajevanje. Vendar bo v ta namen treba delo v gozdu bolj skoncentrirati in postriti nadzor.

Eden izmed problemov je tudi uvajanje toplega obroka med delovnim časom. Tudi tu je problem raztresenost delovišč. V

Govoril je predsednik sindikata Jere Stane - foto GG

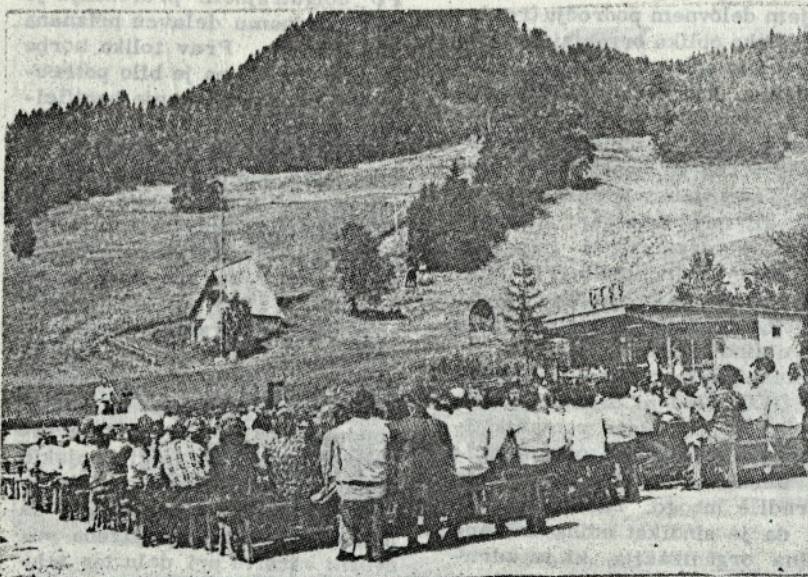
sedanjih pogojih bi bilo razvažanje in raznašanje toplega obroka predrago. V takih primerih bi morali v večji meri uporabljati termovke ali hladni obrok v konzervi. Vrednostne bone naj bi prejimali le tisti delavci, ki delajo na terenu, in ki nimajo možnosti, da bi med delom dobili topli obrok. Napačno menijo tisti, ki pravijo, da je regres za malico denarno povračilo za hrano. Regres je namenjen izključno toplemu obroku med delom, ker poznamo njegov pomen zlasti v hladnih dneh. Vemo tudi, koliko delavcev boleha na želodcu zaradi hladne in neurejene prehrane.

Zlasti pa je treba opozoriti na naloge, ki jih ima sindikat pri spremljanju dela delegacij in delegacij zbora združenega dela pri OS. Znano je, da te delegacije ne delajo tako, kot od njih pričakujemo, zlasti je slaba povezava delegacij z bazo. Vsekakor je treba doseči, da bodo stališča delegacij in delegatov dejansko izhajala iz baze oziroma kolektiv v celoti obveščen o tem delu, bodisi ustno ali pa preko internega glasila.

Posebej bi rad poudaril naloge, ki jih ima sindikat v okviru zadolžitve, ki so vezane neposredno na izvajanje določil zakona o združenem delu. Akcijski program za leto 1977 obsega:

1. samoupravna organiziranost TOZD in delovne organizacije
2. samoupravno delovanje in upravljanje
3. družbeno ekonomski odnosi
4. delavska kontrola in družbena samozaščita
5. informiranje, izobraževanje, kultura, delovni in življenjski pogoji

Določila zakona o združenem delu pomenijo nadaljnjo utrditev samoupravne urejenosti naše družbe in postavljajo delovnega človeka v odločujoč položaj v združenem delu. Naše dolgoletne samoupravne izkušnje, ki so vidne v dinamičnem razvoju celotne družbe, so izredno trdna osnova in najboljša garancija, da smo sposobni in pripravljeni

Zborovalci so posedli ob lepem sončnem vremenu

za ta nadaljnji korak v socialističnem samoupravljanju, ki ga postavlja pred nas zakon o združenem delu.

Zakon nam torej daje možnost in dolžnost, da dogradimo samoupravne odnose. Naše delo in aktivnost pa bosta pokazala, kako poglobljeno in v kakšnem času lahko uresničimo cilje. Interes slehernega delavca v združenem delu se mora odražati v prizadevanju, da bi zakonske določbe zaživele čimprej in v svoji celotni vrednosti. Za realizacijo te obveze nosi odgovornost sleherni od nas.

Tako kot smo demokratično sprejeli zakon z najširšo udeležbo vseh delavcev, moramo zagotoviti tudi njegovo uveljavitev v življenju in delu. Za oživitve zakonskih določil je potrebno tesno in globoko sodelovanje vseh članov kolektiva, celotne delegatske osnove in vseh družbeno-političnih organizacij. Ta aktivnost mora temeljiti na spoštovanju ustavnega položaja delavcev, neodtujljivih pravic delavcev, da razpolagajo z dohodkom, na vzajemni povezanosti, solidarnosti in odgovornosti celotnega združenega dela. Izhajati moramo iz obveze, da bo o delitvi dohodka odločal delavec in da bo delitev sredstev za osebne dohodke temeljila na prispevkih dela oziroma na uspešnosti tekočega in minulega dela posameznika, kolektiva in družbe kot celote. V dograjevanje samoupravnih odnosov in urejevanje dohodkovnih povezav pa moramo vključiti tudi kmeta kooperanta. Naše delo moramo povezovati tudi navzven z ostalimi družbenimi dejavnostmi. Naši delovni dosežki in naše življenjske potrebe zahtevajo povezovanje z znanostjo, izobraževanjem, kulturo, zdravstvom ter z ostalimi gospodarskimi in družbenimi subjekti.

Da bi uspešno izpolnili tako velike obveze, moramo s konkretnim akcijskim načrtom detajlno opredeliti naloge po vsebini, času in odgovornosti elementov. Določiti moramo cilje, porazdeliti naloge in se dogovoriti za roke, v katerih bomo izpeljali zadolžitve

Tudi na področju športa in rekreacije je bilo veliko narejenega. Redno smo se udeleževali letnih in zimskih lesariad in občinskih tekmovanj. Zadnja leta pa smo priredili tudi interna tekmovanja v slalomu in sekaških disciplinah.

Poskrbeli smo tudi za rekreacijo naših delavcev. Priredili smo razne izlete in piknike. Imamo lasten počitniški dom, ki pa ga žal slabo izkoriščamo. Letos se je prvič zgodilo, da primanjkuje kapacitet. Če bo tako tudi v prihodnje, bomo morali iskati rešitve v okviru SOZD ali pa bomo morali kupiti nekaj kamp prikolic.

Iz tega kratkega prikaza je razvidno, da sindikat ni več organizacija, ki naj skrbi le za ožimnice in izlete ter rekreacijo, temveč je družbena gonilna sila za dobrobit našega delovnega človeka.

Predsednik sindikalne konference GG

Jere Stane

Spoštovane tovarišice, cenjeni tovariši!

Dovolite mi, da v imenu sveta delovne organizacije GG Bled izrečem nekaj besed ob današnjem razvitju našega sindikalnega prapora.

Stopimo v četrstoletno preteklost in se od tam napotimo naproti današnjemu dnevju.

Stopimo prav do mejnika, ki ostaja zlat v zgodovini, v analih delavskega razreda, našega delavca, sekača, žičničarja, voznika, težaka. Takrat je žarela svetla zora za dolgo, črno nočjo trpljenja živih in blago obilivala prostor padlih junakov, ki so jo prižgali s svojimi življenji.

In prav od tod pelje pot k velikemu, vse svetlejšemu cilju revolucije: pot v samoupravni socializem, v vero v lastno sposobnost in lastno moč!

Lete 1950. 22. oktober. Veliki dan majhnega kolektiva! Dan,

ko je takratni direktor Pavel Tolar svečano sporočil stočlanskemu delovnemu kolektivu, da mu po delavskem svetu in upravnem odboru predaja v upravljanje podjetje Gozdno gospodarstvo Bled.

Od takrat dalje, že skoraj 3 desetletja, raste in se krepi kot močno drevo. Kot zdrava, krepka tvorba, polna zagnanosti v dobro gospodarjenje, ne pozablja ob tem še druge obveznosti v svojem prostoru.

Le desetletje za velikim dogodkom že trgamo bogate sadove, plodove zagnancev in žuljavih rok. Slutimo, da se nam obetajo v bodoče obilnejše žetve, slajši kruh.

Delovni kolektiv že šteje v poletnih mesecih 1000 članov. Dejavnost se širi: podjetje se ukvarja z vzgojo, varstvom, izkoriščanjem, urejanjem gozdov; prepotreben gozdno gradbeni obrat gradi ceste, delavska in druga bivališča. Zgrajenih je 130 km cest, na katere se stekajo vlake in poti.

Vsi gozdovi so že urejeni, osnova za gospodarjenje so gozdnogospodarski načrti. Poseben poudarek velja gojenju in varstvu gozdov. Gozdna mehanizacija počasi, a vztrajno prodira v gozdni mir. Traktor izpodriva konja, motorka tišči ročno žago v pozabo.

Podjetje gradi stanovanja v gozdu in dolini, kjer jih naštejemo že 60. Uvajamo družbeno prehrano, menze, kjer se hrani polovica delavcev. Kadrovska vprašanja rešujemo z lastnim izobraževalnim centrom.

Vzporedno z danimi pogoji smo se posebno potrudili za boljšo organizacijo podjetja. Leta 1959 začne veljati sistem nagrajevanja po enoti proizvoda, ki služi kot vzorec ostalim podjetjem v Jugoslaviji.

V tem obdobju je bila prav sindikalna organizacija poleg delavskega samoupravljanja tista gonilna politična sila, ki je prav tako soavtor velikih delovnih uspehov. Pridobi si vsestransko

zaupanje in priznanje delavskega sveta in celotnega kolektiva. Potem stopimo v drugo desetletje.

Z vedno večjo, širšo in bolj razvito dejavnostjo podjetja se je pojavila potreba po večji in dolgoročnejši usmeritvi razvoja. Delavski svet in upravni odbor sta takrat veliko razpravljala o tem ter sprejela sklepe o nadaljnjem razvoju.

Osnovno načelo je bilo zagotoviti dovolj strokovnega kadra, kajti le na ta način je bil podjetju zagotovljen uspešen razvoj. In ob koncu drugega desetletja se kolektiv že lahko pohvali z najboljšo kadrovsko strukturo v občini.

Takrat praznujemo dvojni praznik: 20-letnico obstoja podjetja in 20-letnico delavskega samoupravljanja v našem podjetju.

Gozdna proizvodnja je usmerjena v kvaliteto, uvajamo raziskovalno in pospeševalno delo, delavci se selijo iz zasilnih bivališč v dolino, kjer domujejo v sodobno urejenih prostorih, na delo pa odhajajo z organiziranim prevozom; zaznamo močne spremembe tehnologije dela; moč motornih žag, traktorjev, žičnic, kamionov, nakladal, gradbenih strojev naraste na 6000 KM; podjetje se nezadržno širi v organizacijskem smislu z ustanavljanjem vedno bolj specializiranih strokovnih in operativnih služb, zgrajene so nove poslovne stavbe, itd.

Rezultat organizacijskih in materialnih naporov je viden: leto 1969 zahteva za izdelavo m3 lesa le še 9 ur - v primerjavi z letom 63, ko jih je bilo potrebnih dvakrat več!

V teh lovorikah je močno vtkana delavska samouprava. Njen krepak razvoj je brez dvoma vplival tudi na vzporeden razvoj tehnoloških procesov in v zvezi z njimi na rezultate dela. Njen pomen in razvoj sta v močnem, nezadržnem vzponu.

Odnosi naše delovne organizacije z družbeno političnimi skupnostmi, posebno pa še z

občinskima skupščinama Radovljica in Jesenice, se razvijajo v duhu medsebojnega razumevanja, dogovarjanja in solidarnosti.

Tretje desetletje se že počasi izteka.

Prinaša nam pomembne samoupravne novosti: po sprejetih sklepih o organiziranju se je začelo delo pri sestavi samoupravnega sporazuma o združevanju v delovno organizacijo GG Bled. Vodi ga komisija za organiziranje temeljnih organizacij in delovne organizacije. Ta sporazum sprejmejo vsi zbori delavcev in zbori kmetov - lastnikov gozdov.

Istočasno je sprejet samoupravni sporazum o združevanju v sestavljeno organizacijo združenega dela gozdarstva in lesne industrije Gorenjske. 31. decembra 1975 okrožno gospodarsko sodišče v Ljubljani vpiše v sodni register konstituiranje delovne organizacije GG Bled, v katere sestavu so TOZD Gozdarstvo Bohinj, Pokljuka, Jesenice in Radovljica, TOZD Gozdno gradbeništvo, avtoprevoznništvo in delavnice in obrat za kooperacijo - zasebni sektor gozdarstva Bled.

18. junija 1975 ima svet delovne organizacije svojo konstitutantno sejo. V svojem dvoletnem mandatnem obdobju občuti razburkanost gospodarskih tokov, v katerih uspešno obstane in ostane. V pomoč mu je zopet sindikalna organizacija, ki prinaša v samoupravni mehanizem sodelovanje in podporo.

Takšen je pogled na skoraj 30 let dolgo pot naše samouprave. Pravzaprav je ne moremo meriti niti z dolžino, niti s starostjo. Merimo jo lahko le z obsegom dobrine, ki je je bil deležen delovni človek. Mi pa vemo, da ni bila skopa!

Tovarišice in tovariši!

Ko sem listal po razpoložljivem, četrstoletnem arhivu, zbiral podatke za današnjo priložnost, sem zaznal v jubilejnih Presekih (izšli so ob 20-letnici našega samoupravljanja), zapis ne-

podpisanega avtorja. Zdi se mi, da je tako resničen, tako naš, da je to pot, ki so jo v davni začetki naši pradedje, prešli teme in sence, danes pa stopamo mi v luči sonca mnogo lepšemu naproti:

"V dobi, ko štejemo čas skoraj že v vseмирskih enotah, ni niti tako daleč doba, ko se je za umikajočim ledenikom pod Triglavom pokazalo prvo zelenje. Iz tisočletja v tisočletje ga je bilo več, iz stoletja v stoletje je bilo bujnejše. Za ledom je pognalo življenje ter se čvrsto ukoreninilo v tem čudovitem svetu. Visoko drevje je zamenjalo nizko rastlinje. Drevje je raslo in padalo ter se žilavo upiralo snegu in vetru, strelji in drobnim napadalcem. Temni gozdovi, polni divjadi, so se razprostirali vse naokrog po triglavski krajini. Čas pa je hitel... Premikala so se ljudstva in narodi, vrstili so se sužnji in osvajalci, podložni in gospodarji, tlačani in valpti, oglarji in rudarji, gonjači in lovci, garači in fužinarji...

Tisočletja in stoletja so minevala, menjavali so se gospodarji, dokler niso podložni vstali in vzeli vajeti časa v svoje dela in trpljenja vajene roke. Bo šlo...?! Tisočero rok je zgrabilo, sprva v neredu, potem pa vedno bolj urejeno, dokler ni steklo in teklo - in še teče..."

Predsednik SDO GG
Lapuh Nikolaj

OB RAZVITJU PRAPORA JE
SPREGOVORIL TUDI DIREKTOR
GG BLED ČUK CVETO

Razvitje sindikalnega prapora je za vse nas pomemben dogodek. Ta dan pa je namenjen tudi srečanju in medsebojnemu spoznavanju vseh sodelavcev temeljnih organizacij v delovni organizaciji Gozdno gospodarstvo Bled in seveda tudi zabave ne bo manjkalo.

Razvitje sindikalnega prapora smo že dolgo pričakovali in se na ta dogodek že dalj časa pripravljali. Zato se danes še posebej veselimo.

Pa vendar je treba spregovoriti tudi nekaj besed o gospodarjenju, o njegovih pogojih in uspehih, tako v temeljnih organizacijah združenega dela kot v delovni organizaciji za preteklost, predvsem pa za sedanost in prihodnost.

Delovna organizacija Gozdno gospodarstvo Bled skupno s temeljnimi organizacijami gozdarstva Bohinj, Pokljuka, Jesenice in Radovljico ter z obratom za kooperacijo kmetov - lastnikov gozdov gospodarji z gozdovi, temeljna organizacija gozdnega gradbeništva predvsem gradi in vzdržuje gozdne prometnice, temeljna organizacija gozdno avtoprevoznitvo in delavnice pa prevaža gozdne sortimente in vzdržuje celotno mehanizacijo. Gospodarjenje z gozdovi glede varstva in gojenja gozdov, gozdnega semenarstva in drevesničarstva, urejanje gozdov in odkazovanje gozdnega drevja za posek je dejavnost posebnega družbenega pomena. Za njen razvoj skrbijo samoupravna interesna skupnost za gozdarstvo, gozdno-gospodarska organizacija in republika.

Delavci v združenem delu in združeni kmetje - lastniki gozdov izkoriščajo gospodarske zmogljivosti gozda. Sem sodi predvsem proizvodnja gozdnih sortimentov, ki so osnovna surovina za nadaljnjo predelavo in izkoriščanje drugih gozdnih proizvodov, gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic in drugih objektov, ki so potrebni za gospodarjenje z gozdnimi sortimenti in drugimi gozdnimi proizvodi.

Zato spada ta dejavnost pod posebno družbeno kontrolo.

Danes gospodarimo na moderen, mehaniziran način z močnimi poslovnimi sredstvi in visoko strukturo kadrov. Vedno ni bilo tako. Še nedavno Gozdno gospodarstvo skoraj ni imelo osnovnih sredstev, obratna sredstva pa le za najnujnejše potrebe. Prav dobro se še spominjamo zgodovinskega dogodka, ko smo nekaj več kot pred 25 leti predali podjetje v upravljanje prvemu delavskemu svetu. Takrat je bila izrečena misel, da bomo tako skupaj delali, odločali

in vlagali več delovnih naporov in sredstev v delo in razvoj podjetja, da bi se izboljšali delovni pogoji in dvignil življenjski standard vseh delavcev. Zastavili smo si visok cilj za postopno izgradnjo socializma v naši skupnosti. Zdaj že lahko ugotavljamo, da so bili ti cilji v mnogočem uresničeni. Ne pa še v zadostni meri, povsod in za vse.

Temeljne organizacije gozdarstva gospodarijo z ohranjenimi in proizvodno sposobnimi gozdovi z močnimi lesnimi zalogami in prirastki. V gozdovih je zgrajeno več stotin km gozdnih cest. Gozdni delavci, ki so nedolgo tega zasilno bivali v lubaricah in kočah ter delali v najtežjih delovnih pogojih, opremljeni le z ročnimi žagami, sekiro in lupilniki, delajo danes z motornimi žagami in upravljajo s stroji pravilne mehanizacije, debela pa lupijo na modernem mehaniziranem skladišču.

Temeljna organizacija gozdno avtoprevoznitvo in delavnice ima močan vozni park ter novo sodobno servisno halo, temeljna organizacija gozdno gradbeništvo pa gradi ceste - ne več ročno s krampom in macolo ter s številnimi brigadami - temveč z gradbeno mehanizacijo.

Gozdni delavci stanujejo danes v družinskih stanovanjih ali samskih domovih v urbanem okolju ter se vozijo na delo v gozd z avtobusi in kombiji.

Vse te uspehe smo dosegli s prizadevnim delom na podlagi samoupravnega odločanja in predstavljajo solidno osnovo za nadaljnji razvoj. Zato danes ponosno razvijamo svoj sindikalni prapor.

Kljub temu pa moramo z vso resnostjo pokazati na nekatere škodljive pojave v gospodarstvu, ki niso prizanesli tudi našim organizacijam združenega dela.

Gre za splošen pojav, da reprodukcijska sposobnost gospodarstva pada in da je prišlo v zadnjih letih do upočasnitve, stagnacije ali celo manjše produktivnosti dela in uspešnosti gospodarjenja. To pa odločilno

vpliva na rast dohodka in stabilnost celotnega ekonomskega in družbenega razvoja, neugodno pa na gospodarsko gibanje, na tempo gospodarskega razvoja, na gospodarsko stabilizacijo, na razvoj samoupravnih odnosov, čezmerno naraščanje cen in podobno.

Vzroke za te pojave moramo iskati predvsem v neustrezni notranji organizaciji dela, nizkemu izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti, padcu delovne vne-me in discipline, čezmernem naraščanju vseh oblik pasive, delitvi sredstev za OD, ki ni v skladu z doseženo produktivnostjo in dohodkom.

Te pojave bi odpravili z združevanjem dela in sredstev na dohodkovnih temeljih, z boljšim izkoriščanjem sedanjih zmogljivosti, združevanjem stroškov proizvodnje, večjo produktivnostjo dela, boljšo organizacijo in pripravo dela, manjšimi zalogami, varčevanjem, s smotrnim vlaganjem sredstev, z boljšo disciplino dela in z uresničitvijo načela delitve po delu.

Finančno poročilo in obračun celotnega poslovanja temeljnih organizacij in delovne organizacije GG Bled za leto 1976 sta nedvomno pokazala tudi pri nas naglo zmanjševanje akumulativne sposobnosti, torej ostanka čistega dohodka, namenjenega za poslovna vlaganja. Že v letu 1975 smo z obračunom ugotovili manjši ostanek čistega dohodka, v letu 1976 pa je bil ta padec tako občuten, da se nam brez posebnih ukrepov za izboljšanje gospodarskega stanja, poleg zmanjšanja sredstev za vlaganje ponuja celo izguba. To pa za vse nas pomeni težave v gospodarjenju in počasnejši razvoj.

Samoupravni organi, politične organizacije in strokovne službe so glede takega položaja že ukrepale. Sprejeli smo sklepe, da bomo z doslednim izvajanjem proizvodno finančnega plana za leto 1977, s stabilizacijskimi in sanacijskimi ukrepi, ki so jih sprejele vse temeljne in delovne organizacije, izboljšali gospodarsko stanje Gozdnega gospodarstva Bled.

Izvoljeni delegati na volitvah maja 1977

DELEGATI SVETA DELOVNE ORGANIZACIJE - GG BLED

1. Čolarič Mehmed	TOZD gozdarstvo Bohinj
2. Pejič Ivo	TOZD gozdarstvo Bohinj
3. Zupan Anton	TOZD gozdarstvo Bohinj
4. Džjak Franc	TOZD gozdarstvo Pokljuka
5. Zorec ing. Peter	TOZD gozdarstvo Pokljuka
6. Korošec Janko	TOZD gozdarstvo Pokljuka
7. Babič Ilija	TOZD gozdarstvo Jesenice
8. Golob ing. Emil	TOZD gozdarstvo Jesenice
9. Klinar Anton	TOZD gozdarstvo Jesenice
10. Vidic Ferdo	TOZD gozdarstvo Radovljica
11. Domislič Ivo	TOZD gozdarstvo Radovljica
12. Lapuh Nikolaj	TOZD gozdarstvo Radovljica
13. Dežman Jože	TOZD gozdno avtoprevoznništvo
14. Lebar Polde	TOZD gozdno avtoprevoznništvo
15. Slivnik Janez	TOZD gozdno avtoprevoznništvo
16. Perš Jože	TOZD gozdno gradbeništvo
17. Jakopič Pavel	TOZD gozdno gradbeništvo
18. Strgar Anton	TOZD gozdno gradbeništvo
19. Kunčič Olga	DS Skupnih strokovnih služb
20. Fabjan Jožica	DS Skupnih strokovnih služb
21. Šolar Zvone	DS Skupnih strokovnih služb
22. Čuden Jože, Gorjuše 46, 64264 Boh. Bistrica	
23. Zupanc Martin, Srednja vas 11, 64267 Boh. Srednja vas	
24. Soklič Jože, Polje 25, 64264 Boh. Bistrica	
25. Mežan Franc, Riklijeva 7, 64260 Bled	
26. Cundrič Andrej, Poljšica 25, 64247 Zgornje Gorje	
27. Sušnik Franc, Boh. Bela 82, 64263 Boh. Bela	
28. Markelj Alojz, Rateče 85, 64283 Rateče	
29. Pezdarnik Jože, Mojstrana 203, 64281 Mojstrana	
30. Anderle Franc, Hraše 34, 64248 Lesce	
31. Toman Anton, Bodešče 26, 64260 Bled	
32. Rozman Jože, Poljšica 3, 64244 Podnart	
33. Mencinger Štefan, Zgoša 49, 64275 Begunje	

DELEGATI CENTRALNEGA SVETA OBRATA ZA KOOPERACIJO

1. Medja Anton, Gorjuše 60, 64264 Boh. Bistrica
2. Arh Tine, Srednja vas 15, 64267 Srednja vas v Bohinju
3. Cvetek Ivan, Brod 6, 64264 Boh. Bistrica
4. Cvetek Franc, Studor 6, 64267 Srednja vas v Bohinju
5. Godec Jože, Zoisova 18, 64264 Boh. Bistrica
6. Medja Franc, Log 10, 64264 Boh. Bistrica
7. Cesar Anton, Jereka 15, 64264 Boh. Bistrica
8. Paplar Franc, Rečiška 23, Bled, 64260 Bled
9. Kežar Jože, Želeška 7, Bled, 64260 Bled
10. Slivnik Janko, Zg. Gorje 10, 64247 Zg. Gorje
11. Vidic Ignac, Zasip 69, 64260 Bled
12. Burja Miha, Boh. Bela 108, 64263 Boh. Bela
13. Kopavnik Jakob, Rateče 20, 64283 Rateče
14. Tarman Andrej, Log 10, 64280 Kranjska gora
15. Jakelj Janez, Dovje 27, 64281 Mojstrana
16. Kosmač Jakob, Prihodi 8, 64270 Jesenice
17. Vidic Franc, Koroška Bela, Cankarjeva 22, 64270 Jesenice
18. Dolar Franc, Doslovče 12, 64274 Žirovnica
19. Smole Jože, Koritno 35, 64260 Bled
20. Rozman Milko, Lancovo 40, 64240 Radovljica

Nekaj o izo- braževanju

Prvo polletje je za nami. Navadno pregledamo opravljene naloge, katere smo sprejeli v začetku leta. Za nami je že vrsta izobraževalnih akcij. Časovnega zaporedja posameznih akcij, predvsem izven podjetja, ni mogoče vnaprej točno predvidevati, ker smo vezani na razpise. Domačim tečajem, seminarjem in predavanjem pa odmerja primeren čas za izobraževanje sezonski značaj proizvodnje. Za delo ugodni vremenski pogoji v pomladnih mesecih so letos izobraževalne akcije kar odmakali v kasnejši "bolj deževen" mesec. Tako smo speljali v juniju tečaj za traktoriste in motoriste. O pomenu posameznih tečajev in seminarjev je odveč ponavljati besede. Tokrat bi navedli le nekaj sprememb, ki jih vsebujejo znani programi.

Dnevom, ki so vsako leto namenjeni revirnim gozdarjem, da se seznanijo z aktualnimi problemi gospodarjenja v podjetju, smo dodali še en dan za osvežitve znanja o prvi pomoči. Večina gozdarjev in nekaj gozdnih delavcev ima 80 - urni tečaj. Tako usposobljenih je 14 % glede na število vseh zaposlenih. S tem se lahko pohvali le malokatero podjetje na Gorenjskem. Glede na značaj dela (manjše skupine na velikem prostoru) v gozdarstvu je veliko število delavcev usposobljenih za prvo pomoč povsem razumljivo. Tu nas čaka še dosti dela. Vsi delavci, ki delajo na nevarnih in zdravju škodljivih delovnih mestih, bodo morali do leta 1980 uspešno končati vsaj 20-urni tečaj prve pomoči. Po številu usposobljenih smo nekje v sredini in bo en tečaj s približno 20 udeleženci na leto vsekakor premalo.

V tečaju za traktoriste in motoriste smo letos zajeli več praktičnega dela ker smo, čeprav z veliko težavo, vključili večje število inštruktorjev prak-

Nova skupina traktoristov z instruktorji po končanem tečaju na Pokljuki - foto GG

21. Šlibar Jože, Mišače 2, 64246 Kamna gorica.
22. Bešter Jože, Ovsišje 12, 64244 Podnart
23. Markovič Janez, Ljubno 24, 64244 Podnart
24. Cvenkelj Alojz, Peračica 4, 64243 Brezje
25. Resman Alojz, Zapuže 20, 64275 Begunje

DELEGATI DELAVSKEGA SVETA TOZD GOZDARSTVO BOHINJ

1. Arh Janez
2. Dijak Janez
3. Cvetrežnik Jože
4. Cvijić Dušan 1938
5. Cvijić Dušan 1949
6. Sodja Mirko
7. Podoreh Alfonz
8. Pejić Ivica
9. Rac Štefan

TOZD GOZDARSTVO POKLJUKA

1. Beznik Lovro
2. Korošec Janko
3. Košir Branko
4. Razpet Jože
5. Urh Alenka
6. Marič Marko
7. Pintar Božo
8. Tutič Joso
9. Colja Alojz

TOZD GOZDARSTVO JESENICE

1. Davidovič Todor
2. Klinar Anton
3. Odar Franc
4. Babić Ilija
5. Paurević Jago
6. Rosič Gabrijel
7. Markelj Marjan
8. Miklavčič Marija
9. Noč Albin

tičnih vaj. Potrebe TOZD po novih traktoristih so bile po triletnem zatišju zopet večje. Marsikateri motorist se bo moral zaradi poklicnih okvar rok in zapetja vsaj začasno preseliti med traktoriste. V TOZD Jesenice in Radovljica, kjer še zaposlujejo sezonske delavce, so letos prijaviili na tečaj motoristov večinoma neizkušene delavce za delo z motorno žago. Usposobljenost je poleg zdravja in poučenosti o varnem načinu dela osnovni pogoj za delo motorista. Prepričani smo že bili, da so tečajji za motoriste pri kraju, a bomo morali z njimi še nadaljevati naslednje leto prav zaradi takih novincev za delo v gozdu.

Omeniti moramo tudi novost, katero smo uvedli v dnevih s slabim (za delo neprimernim) vremenom. Gre za ciklus 3 - 4 urnih predavanj po delavskih bivališčih oziroma večjih centrih. Nad 8 predavateljev iz skupnih strokovnih služb bo seznanjalo naše delavce s problemi gospodarjenja v podjetju, družbenopolitičnim dogajanjem, z nalogami v LO, z varstvom pri delu, z zdravo prehrano, z varovanjem zdravega okolja, z novostmi v tehnologiji dela, z zakonom o združenem delu, itd. Gre za kratka izvajanja, katerim sledi sproščeno izmenjavanje mnenj in stališč. Naši delavci bodo tako preko zborov delavcev, internega glasila in takih predavanj še močneje osveščeni o problemih, ki zadevajo predvsem njih same. Upamo, da se bodo tudi iz TOZD prijaviili predavatelji s še bolj aktualnimi temami in v večjem številu kot do sedaj.

H. Z.

TOZD GOZDARSTVO RADOVLJICA

1. Bjelić Tomislav
2. Božič Jože
3. Domislić Ivo
4. Ferjan Slavko
5. Jelovčan Franc
6. Vidic Ferdo
7. Pretnar Jelka

TOZD GOZDNO GRADBENIŠTVO

1. Časar Avgust
2. Ferjan Štefan
3. Janc Franc
4. Josipovič Mijo
5. Piškor Ignac
6. Pretnar Poldka
7. Silič Zdravko
8. Vidmar Ivan
9. Strgar Anton

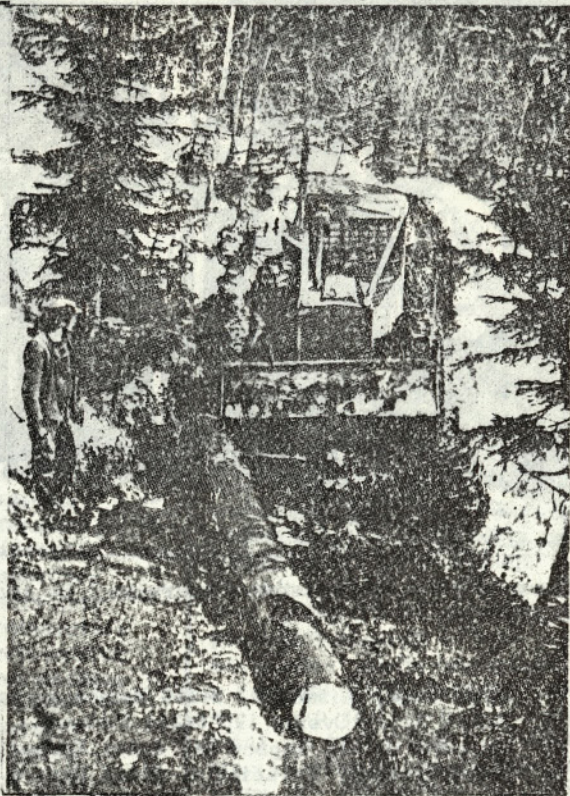
TOZD GOZDNO AVTOPREV. Z DELAV.

1. Cundrič Janez
2. Rijavec Igor
3. Lavrič Stane
4. Pogačar Miha
5. Slivnik Janez
6. Koren Alojz
7. Torkar Minka

DELEGATI SVETA KMETOV ORGANIZACIJSKIH ENOT OBRATA ZA KOOPERACIJO

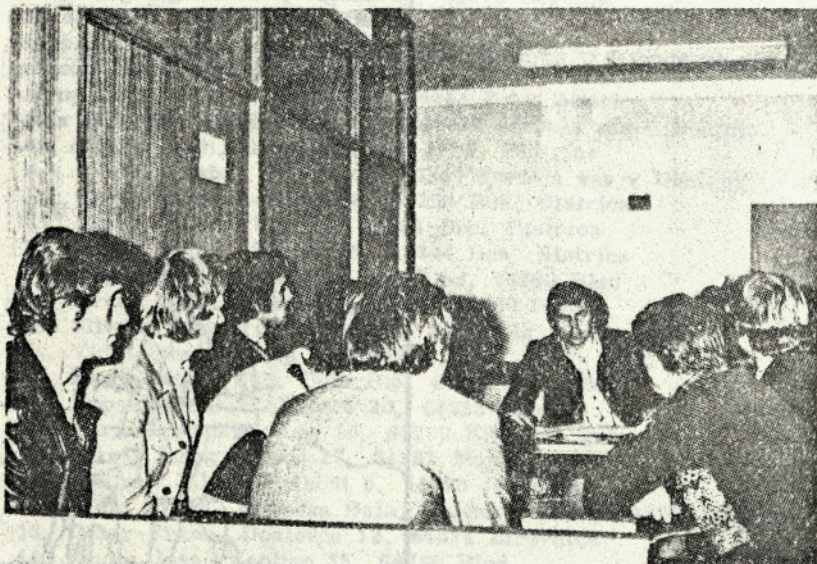
Organizacijska enota BOHINJ:

1. Korošec Nikolaj, Koprivnik 29, 64264 Boh. Bistrica
2. Zupanc Martin, Srednja vas 11, 64267 Sred.vas v Bohinju
3. Odar Katarina, Kamnje 17, 64264 Boh. Bistrica
4. Odar Jože, Studor 17, 64267 Srednja vas v Bohinju
5. Arh Jože, T. Maleja 4, Boh. Bistrica, 64264 Boh. Bistrica
6. Sušnik Milan, Nomenj 42, Boh. Bistrica 64264
7. Smukavec Jože, Podjelje 21, 64264 Boh. Bistrica

Nevaren položaj pomočnika traktorista pri odstranjevanju ovir na vlaki s težkim zgibnikom - foto GG

Nekaj o planiranju dela

Poučevanje mladih vrtalcev v TOZD gozdno gradbeništvo - foto GG

Planiranje dela je predvidevanje delovnih rezultatov, ki naj bi jih dosegli v določenem času in z določenimi sredstvi. Brez tega si ne moremo zamišljati smotrno organiziranega dela. Predvidevanje potrebnega časa, dela in sredstev, ki bodo pri delu uporabljena ali porabljena, je za uveljavljanje dohodkovnih odnosov v združenem delu neodložljiva naloga. Pri tem mislimo na planiranje dela posameznika ali delovne skupine, ne pa na ravni TOZD. Začnimo o združenem delu zahteva, da delavci ugotavljajo delovni prispevek posameznika. To pa je možno le na podlagi normativov časa, materiala, stroškov in doseganja planiranih nalog ali ciljev.

Organizacijska enota POKLJUKA:

1. Poljanc Jera, Rečiška 37, Bled, 64260 Bled
2. Mežan Franc, Riklijeva 7, Bled, 64260 Bled
3. Hudovernik Tine, Spodnje Laze 3, 64247 Zg. Gorje
4. Slivnik Janko, Zg. Gorje 10, 64247 Zg. Gorje
5. Lukan Andrej, Zasip 37, 64260 Bled
6. Burja Janez, Boh. Bela 83, 64263 Boh. Bela
7. Pretnar Alojz, Boh. Bela 40, 64263 Boh. Bela

Organizacijska enota JESENICE:

1. Erlah Jože, Rateče 43, 64283 Rateče
2. Hlebanja Franc, Srednji vrh 9, 64282 Gozd-Martuljek
3. Rampre Marjan, Dovje 42, 64281 Mojstrana
4. Klinar Jože, Planina pod Golico 39, 64270 Jesenice
5. Smolej Franc, Javorniški rovt 18, 64270 Jesenice
6. Toman Vinko, Breg 48, 64274 Žirovnica
7. Dolar Anton, Vrba 9, 64274 Žirovnica

Organizacijska enota RADOVLJICA:

1. Erlah Janez, Koritno 11, 64260 Bled
2. Rozman Milko, Lancovo 40, 64240 Radovljica
3. Pogačnik Alfonz, Sred. Dobrava 8, 64246 Kamna gorica
4. Bešter Jože, Ovsišje 12, 64244 Podnart
5. Kranjc Ludvik, Ljubno 43, 64244 Podnart
6. Cvenkelj Alojz, Peračica 4, 64243 Brezje
7. Resman Alojz, Zapuže 20, 64275 Begunje

ČLANI DELEGACIJE GG BLED ZA DELAVSKI SVET SOZD - GLG BLED

1. Cerkovnik Martin	TOZD gozdarstvo Bohinj
2. Podlogar Jože	TOZD gozdarstvo Pokljuka
3. Zupan Marjan	TOZD gozdarstvo Jesenice
4. Ahačič Marjan	TOZD gozdarstvo Radovljica
5. Zupan Ludvik	TOZD gozdno gradbeništvo
6. Peterman Jože	TOZD gozdno avtoprevoznništvo
7. Skumavec ing. Jože	Skupne strokovne službe
8. Cvenkelj Alojz, Peračica 4, 64243 Brezje	OK
9. Medja Franc, Log 10, 64264 Boh. Bistrica	OK

ČLANI ODBORA ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA

DS - SKUPNE STROKOVNE SLUŽBE

1. Špenko Bogdan
2. Torkar Miha
3. Lavrih Bojan
4. Pogačar Stane
5. Čuk Milica
6. Korošec Darko
7. Milenković Boro

TOZD GOZDARSTVO BOHINJ

1. Danjelič Jože
2. Medic Dore
3. Šmid Ludvik
4. Ažman Vida
5. Rac Marija

TOZD GOZDARSTVO POKLJUKA

1. Donaval Anton
2. Bohinc Metka
3. Polanc Janez

V naslednjem letu naj bi vsak delavec imel svoj delovni načrt. Ko opravlja delo skupina delavcev, ko so posamezniki tesno povezani z delom in med seboj odvisni, naj bi bil količinski plan dela postavljen za skupino. Bistvena novost v načrtovanju dela je ta, da ne planiramo števila delavcev po delovnih mestih, pač pa potreben čas za posamezne vrste opravil ali nalog. Doslej smo planirali delo administrativno - tehničnega kadra tako, da smo vnesli v plan letni sklad delovnega časa. V bodoče bo treba ugotoviti potreben čas za posamezna opravila. Primer: za izdelavo gozdnogospodarskega načrta, za določeno površino je planirano toliko ur terenskih ogledov in opisov, toliko ur za organizacijo dela terenskih skupin, za usklajevanje in spremljanje načrta toliko ur, za vodenje ekip, postavljanje vzorčnih ploskev, merjenje višin dreves, vrtnanje drevja toliko ur, za premerbo toliko, itd. V pripravi proizvodnje bo treba predvideti potreben čas za planiranje, izdelovanje mesečnih planov, izdelovanje sečno spravnih načrtov, spremljanje, realizacije planov, itd. Skratka vsako delo mora biti načrtovano tako, da je občasno ob mesečnem obračunu in ob zaključku dela možno ugotavljati odstopanja glede količine, kakovosti in gospodarnosti. To pa zahteva intenzivno in sistematično anga-

Prvo nameščanje mečev in verig na tečaju v Radovljici - foto GG

4. Boškovski Drago
5. Hajdarevič Ramo

TOZD GOZDARSTVO JESENICE

1. Martič Ivo
2. Miklavčič Jože
3. Mehanovič Šefik
4. Cuznar Janez
5. Pančur Marjana

TOZD GOZDNO GRADBENIŠTVO

1. Cuznar Mira
2. Guzelj Jože
3. Perš Jože
4. Zalokar Slavko
5. Žiško Štefan

ČLANI KOMISIJE ZA SAMOUPRAVNO KONTROLO

DS - SKUPNE STROKOVNE SLUŽBE

1. Toman Valentin
2. Lakota Franc
3. Rozman Nada
4. Hafnar Zdravko
5. Por Marjan

TOZD GOZDARSTVO BOHINJ

1. Cerkovnik Martin
2. Medja Tončka
3. Čolarić Mehmed
4. Taler Janez
5. Veber ing. Ivan

TOZD GOZDARSTVO POKLJUKA

1. Urh Andrej I.
2. Zalokar Alojz
3. Černigoj Cveto
4. Juričević Jure
5. Rogan Štefan

TOZD GOZDARSTVO JESENICE

1. Vukša Dušan
2. Štern Slavko
3. Rosič Franc
4. Gartner Franc
5. Mežik Andrej

TOZD GOZDARSTVO RADOVLJICA

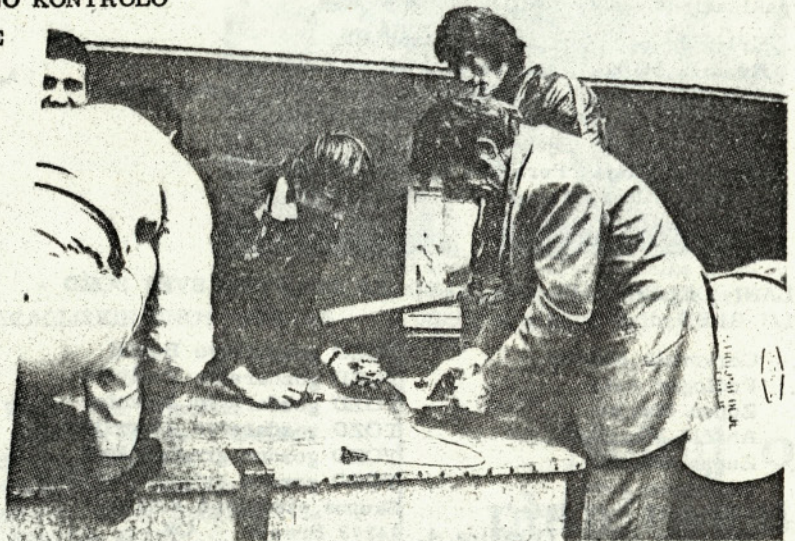
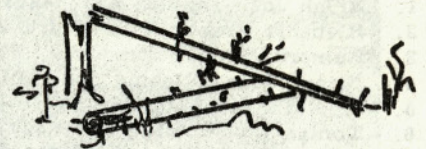
1. Dežman Anton
2. Žnidar Anton
3. Ahačič Marjan
4. Josipovič Marko
5. Rezar Valentin

TOZD GOZDNO GRADBENIŠTVO

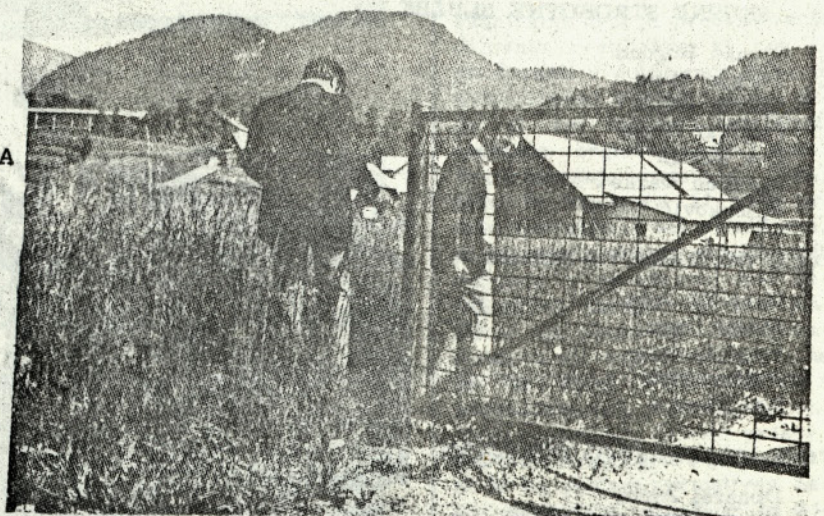
1. Arh Marko
2. Kunstelj Blaž
3. Urbanc Jože
4. Zupan Metka
5. Žido Mirko

žiranje delavcev, ki se ukvarja-
jo z organizacijskimi problemi
in s študijem dela. Odlaganje
planiranja dela nas bo oviralo
pri uveljavljanju drugih določil
zakona o združenem delu. Zato
je prav, da se tega problema
lotimo takoj.

L. F.

Montaža zagonske vrvice dela začetnikom težave - foto GG

Začeli so z vrati in končali "bodo" z ograjo - foto GG

TOZD GOZDNO AVTOPREVOZNIŠTVO

1. Lebar Polde
2. Žvegelj Jerca
3. Preželj Jože

ČLANI KOMISIJE ZA SAMOUPRAVNO KMEČKO KONTROLO OK

1. Pekovec Alojz, Stara Fužina 145, 64265 Bohinj Jezero
2. Zupan Jakob, Nomenj 9, 64264 Boh. Bistrica
3. Burja Franc, Za gradom 7, Bled, 64260 Bled
4. Cundrič Andrej, Poljšica 25, 64247 Zg. Gorje
5. Mertelj Anton, Srednji vrh 8, 64282 Gozd-Martuljek
6. Zupan Stanko, Blejska Dobrava 68, 64270 Jesenice
7. Resman Janko, Radovljica, Cesta svobode 13, 64240 Radov.
8. Erlah Janez, Koritno 11, 64260 Bled

UPRAVNI ODBOR OK:

1. Vidic Franc, Koroška Bela, Cankarjeva 22, Jesenice - pred.
2. Slivnik Janko, Zg. Gorje 10 - član
3. Sitar Filip, Mišače 5, Kamna gorica - član
4. Zupanc Martin, Boh. srednja vas 11 - član
5. Janc Franc, Begunje 62 - član
6. Tarman Andrej, Log 10, Kranjska gora - član

ODBOR HKS GG BLED

1. Cvetek Franc, Studor 6 - predsednik
2. Slivnik Janko, Zg. Gorje 10 - član
3. Resman Alojz, Zapuže 20 - član
4. Smolej Franc, Cankarjeva 9, Jesenice - član
5. Čuk Cveto, dipl.ing. - član
6. Arih Andrej, dipl.ing. - član
7. Legat Jože - član

KOMISIJA ZA SPREMLJANJE AKCIJSKEGA PROGRAMA URESNIČEVANJA ZAKONA O ZD

1. Veber Ivan, dipl.ing.	TOZD gozdarstvo Bohinj
2. Jekler Ivan	TOZD gozdarstvo Pokljuka
3. Žerjav Franc, dipl.ing.	TOZD gozdarstvo Jesenice
4. Vidic Ferdo	TOZD gozdarstvo Radovljica
5. Pretnar Poldka	TOZD gozdno gradbeništvo
6. Koren Alojz	TOZD gozdno avtoprevozištvo
7. Šolar Zvone, dipl.ing.	Skupne strokovne službe
8. Kunstelj Peter	OK
9. Jere Stane	predsednik konfere. sind.
10. Čufar Franc	sekretar sveta ZK GG Bled

Še o naši gradbeni dejavnosti

Nemalokrat posamezniki kritično ocenjujejo izvajanje gradbenih in obrtniških del, kakor tudi način obračunavanja ter prevzema opravljenih del. Vsaka dobronamerna kritika je upravičena in zaželjena, saj omogoča in vzpodbuja k boljšemu in vestnejšemu delu. Vsak naročnik del, oziroma plačnik ima pravico in pred kolektivom, ki ustvarja sredstva za gradnjo, tudi dolžnost ugotoviti, ali so bila za vložena sredstva dela primerno opravljena.

Vsem je jasno in popolnoma samoumevno, da zunanja podjetja, ki gradijo objekte za potrebe GG, obračunavajo svoje delo po vnaprej dogovorjeni in potrjeni ceni. Pri takih gradnjah je normalno vprašljiva samo kvaliteta in pogodbeni roki. Večino investicijskih objektov in vzdrževalnih del pa izvaja naš lastni obrat TOZD gozdno gradbeništvo. Zanj mnogi mislijo, da ne gradi in obračunava po ustaljenih odnosih naročnik - izvajalec, ampak bolj enostavno; kolikor porabi, toliko zaračuna. Tako razširjeno mišljenje dostikrat privede do napačnih sklepov in morda tudi do neupravičene graje naših gradbenikov.

Namen tega sestavka je, seznaniti člane kolektiva o načinu in poteku gradenj naših gradbenikov. S tem želimo prispevati k boljšemu poznavanju njihovega dela in njihovega nabora za čim boljše gospodarjenje z zaupanimi dobrinami.

Vsaka gradnja se prične zaradi določene potrebe po boljših delovnih pogojih. Ker poznamo rentabilne in nerentabilne investicije, prednostne in manj važne, je naš letni plan gradenj težko sestavljati. Ni vedno lahko dokazati in upravičiti nujnost neke gradnje pri bolj praznem možnjiku. Ko je vse lepo poravnano, usklajeno in odobreno

ter nazadnje na vseh nivojih potrjeno, določeni deli objektov prične upravno - pravno pot. Odobritev lokacije za gozdno cesto potrebuje tudi več deset soglasij, potrdil, odstopnih izjav in drugih nujnih dokumentov. Po izdaji gradbenega dovoljenja ali pa še prej, pričnejo objekti obdelovati gradbeniki.

Za vsak objekt, razen drobnjarij, je izdelan ustrezen projekt z vsemi sestavnimi deli od načrtov do popisa del. Naši gradbeniki izdelajo ponudbo po popisu del iz projekta, katerega pregledajo in odobrijo, enako kot za vse ostale izvajalce, ki gradijo za potrebe GG.

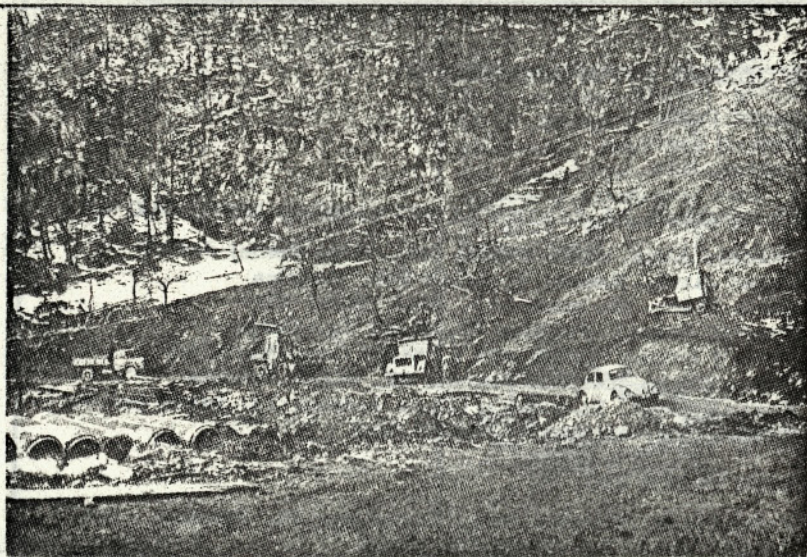
Cenik del, oziroma analiza cene za posamezno delo, je sestavljena po gradbenih normativih oziroma GN normah, ki veljajo za vse gradbenike Jugoslavije in so v praksi že nešteto krat preizkušene. Odstopanje obratnih norm posameznih gradbenih podjetij od uradnih GN je malenkostno ter pri naših delih popolnoma nepomembno. Za dela, ki jih GN norme ne predvidevajo, ali pa dela, ki so bistveno drugačna kot izhaja iz opisa v GN normah, so sestavljeni obratni normativi na podlagi merjenja časa in materiala za določeno delo.

Naši gradbeniki uporabljajo obratne norme za izkope pri gozdnih cestah, kar predstavlja poleg utrjevanja cestišč največji del vsake gozdne ceste.

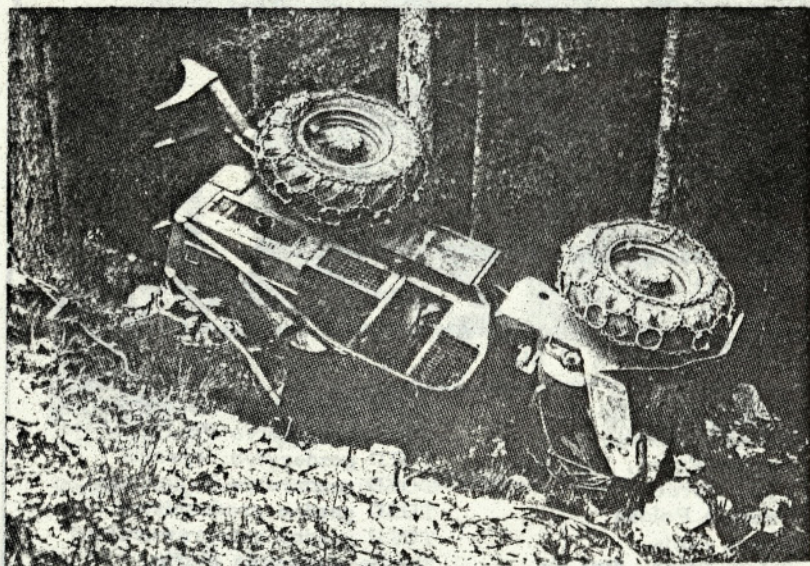
Primerjava kalkulatvnihih elementov cene za izkope v skali in mehkem terenu govori o primernosti uporabljenih normativov naših gradbenikov.

IZKOP V V. KTG. - SKALA

Vrsta del	Kalkulacija	Po ing. Dobretu	Meritev	Po kalkulac.
1. Vrtalec in miner ur/m3	0,80	0,82	0,72	0,73
2. Kompresor ur/m3	0,28	0,25	0,34	0,35
3. Buldožer ur/m3	0,05	0,04	0,04	0,05
4. Vžigal. kapice kom/m3	2,00	3,45	1,19	1,60
5. Eksploziv kg/m3	0,55	0,60	0,98	0,84

Koncentrirano gradbišče v Jeljah naših gradbenikov - foto GG

Noč je bila predolga za neučakanega velikana - foto GG

V prvi koloni so enote, ki se uporabljajo pri sestavi kalkulatvnihih cen za predračun in obračun. V drugi koloni so enote iz meritev mag. ing. Dobreta, sestavljene po izkustvih iz več gradbišč. Izsledki so preračunani za nagibe do 50 %. Tretja kolona predstavlja vrednosti, dobljene pri posnemanju časa in materiala na gozdno cesto Gladka dolina - odd. 9, 10 že leta 1975, zadnja kolona pa je pokalkulacija o opravljenih delih

na isti gozdni cesti. Iz tabele je razvidno, da kalkulativne enote porabe časa in materiala bistveno ne odstopajo od stvarno ugotovljenih na terenu.

IZKOP V III. KAT. - ZEMLJA

Vrsta del	Kalkulacija	GN 200,502,2	IGN 122
Buldožer ur/m3	0,05	0,048	0,054

Prva kolona je zopet enota iz kalkulacij, druga po veljavnih GN normah za široke odkope brez korenin in drugih ovir, zadnja pa izkustvene norme nekoga gradbenega podjetja.

Osnova vsake cene niso samo normativi, ampak tudi njihova vrednost, katere višina pa je odvisna od vseh potrebnih in drugih obremenitev, dajatev in prispevkov. Naše obratovalne ure delavca pa niso med najcenejšimi v gradbeni operativi; to velja tudi za strojne ure. Končna cena izdelka doseže marsikdaj zavidljivo višino.

Pocenitev gradenj ni v normativih, ampak v organizaciji proizvodnje, izkoriščanju strojev v mrtvi sezoni, racionalnejših projektih, izbiri in virih materiala ter drugih organizacijskih prijemih.

Delo na objektih poteka bolj ali manj uspešno, kar je odvisno od ljudi in vseh mogočih okolnosti. Težko je ocenjevati uspešnost gradenj v celoti, ker vsak objekt predstavlja skupek svojstvenih problemov. Če se omejim na nizko gradnjo, nastopajo pri tej gradnji običajno težave s plazovitiimi tereni, odvodnavanjem in zavarovanjem rastlinja. Našteti problemi se rešujejo med gradnjo po liniji najmanjšega odpora. Navadno je to najcenejša rešitev, ki pa vedno ni najustreznejša, nastale posledice pa odpravljamo več let.

Kakovostna izgradnja gozdne ceste po merilih javnih cest, bi gradnjo podražila nesorazmerno s koristmi, ki jih pričakujemo od nje. Ceneje je prepustiti ne-

Pripominjam pa, da se izmere nanašajo na sedanji način in organizacijo dela, ne pa na organizacijo, ki jo zahtevajo predpisi iz varstva pri delu.

kaj tudi materi naravi in si prizadevati, da naravo uskladimo s potrebami tehnike. Zato so naše gozdne ceste po dograditvi bolj podobne gradbišču kot pa gotovemu izdelku. Vse je povezano z denarjem. Ker se plača samo tisto, kar je narejeno in dostikrat s tem olajšamo eroziji pot, do olepševalnih del ne pride.

Vsak končani objekt morata praviloma tehnično prevzeti naročnik in organ, ki je izdal gradbeno dovoljenje. Pri objektih visoke gradnje je ta postopek popolnoma normalen, pri gozdnih cestah pa se zatika. Način gradnje celi dve leti, izkop v prvem letu, utrditev v naslednjem letu ter odstranjevanje posledic erozije, običajno podaljša rok od daja na tri leta. Preteklo leto smo zaprosili za nekaj tehničnih prevzemov gozdnih cest. Slabo vreme in zima pa sta to onemogočila. Zato moramo obnoviti postopek. Opravljena in tehnično prevzeta dela je treba kolavdirati in s tem dokončno predati naročniku.

Gradbeni objekti so vedno na očeh vseh opazovalcev in težko je skriti kakršnokoli nedelavnost ali druge napake. Objekti v gradnji so vidni, zanimivi in vsak se čuti strokovnjaka za gradbene zadeve. Zelo priljubljeni predmet razprav so gradnje, delo gradbincev in upravičena bojazen, da se obračunava tudi tisti čas, ko nekdo neupravičeno počiva med delom. Takšno "počivanje" se pozna pri osebnih dohodkih prizadetih in v skupnem dohodku TOZD-a, plačnik del pa plača samó opravljeno delo. Da je temu res tako, naj potrdi podatek, da so naši gradbinci v preteklem letu

od investicijskih del obračunali samo 0,03 % po stvarno porabljenem času, vse ostalo, to je 99,97 % pa po izvršenih količinah. Torej ni bojazni o neupravičenem bogatenju naših gradbenikov na račun počitka.

S tem sestavkom ne nameravam ničesar opravičevati, ampak samo prikazati način dela in obračuna ter morda razjasniti nekatere postopke, ki so dostikrat predmet razprav, sumničnej in nezadovoljstva zaradi nepoznavanja resnice.

Sprotno spremljanje in obveščanje zainteresiranih o izvrševanju letnega plana investicij in investicijskega vzdrževanja je nepopolno. Mnogo truda in hude krvi je potrebno za soglasje, kam in kako bomo prislužene dinarje naložili. Ko je to razporejeno v nezadovoljstvo vseh, ker je denarja manj kot so trenutne želje potrošnikov, preidemo k potrošnji razporejenega denarja.

Osnovna dejavnost gozdarstvo in spremljanje doseženih uspehov je urejena.

Vsi vemo, koliko kubikov lesa mesečno posekamo, prodamo in koliko iztržimo. Kako pa sadove tega truda uživamo, zvemo šele koncem leta. Vsako leto ugotavljamo, da planiranih sredstev ne izkoristimo. Tako neizkoriščen denar nas prikazuje kot varčne gospodarje, kar v bistvu sploh ni res. Smotrno in gospodarno je, da razpoložljiva sredstva v celoti izkoristimo za pametne naložbe v tekočem letu. Prihranjeni denar izgubi do naslednjega leta na vrednosti in za isti proizvod v tekočem letu moramo naslednje leto odšteti večje denarce. Nobene obresti ne pokrijejo stopnje inflacije. Zato bi morali s spremljanjem izpolnjevanja plana investicij denar usmerjati tudi za ceno rebalansa letnega plana v nove naložbe.

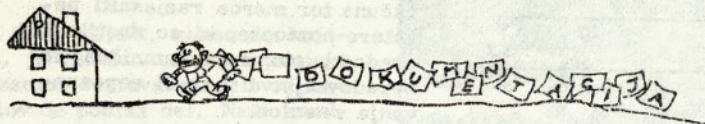
V letošnjem letu bo spremljanje plana investicij in investicijskega vzdrževanja urejeno in mesečno objavljeno. Tako spremljanje bo omogočilo pravočasne ukrepe v razpored planiranih

izdatkov in morebitno njihovo preusmeritev.

Želim, da te vrstice dosežejo svoj namen, pojasnijo nekaj kratkih stikov med gozdarji in gradbeniki ter vzpodbudijo še koga, da s pisano besedo pri-

makne nadaljnji kamenček k boljšemu medsebojnemu razumevanju, složnemu delu in k skupnemu zadovoljstvu pri doseženih uspehih.

Lavrlih Bojan

Za gradnjo, za vvoz, za

Varovanje okolja

Pogosto se pohvalimo: gospodarski razvoj nas je dvignil med razvite države. Borimo se za visoko produktivnost, zahtevamo visok standard. Gradimo večja mesta, kjer bi radi vsi prebivali v hrupu in dimu zato, ker je to smotrno, bolje plačano. Največja mesta že bolujejo zaradi utesnenosti, nasilja in posledic nezdravega življenja. Ali je taka bodočnost lahko cilj?

Danes je človek v prvi vrsti namenjen racionalnemu delu in neracionalnemu trošenju. Imamo telo, ki je tisočletja opravljalo kmečka dela za pridobivanje hrane v naravnem okolju. Neprilagojenost ga kaznuje s številnimi težavami, zlasti mu odpoveduje živčni sistem. V strahu pred posledicami takega življenja se je človek začel zatekati v prostem času k naravnemu okolju.

Gozd, živa skladnost življenjskih tokov, je postal simbol zdravega okolja. Čist zrak, voda, mir in bogastvo oblik predstavljajo zdravilo za prebivalce nezdravega okolja visokega standarda. V okolici mestnih naselij je pomen gozda za ljudsko zdravje že zasenčil njegov lesno-gospodarski pomen. Zaščiteni gozdovi se širijo pod imenom "zeleni pas". Vedno bolj se zavedamo resnice, da človeštvo lahko živi brez lesa, ne more pa brez gozdov.

Gospodarjenje z gozdom predstavlja danes gospodarjenje z življenjskim prostorom. Gozdarji menimo, da je negovanje krajine tudi naša dolžnost. Misel, da je načrtovanje okolja tudi načrtovanje življenja, ima vedno več pristašev.

Posebno močne gospodarske pritiske nenačrtnega gospodarjenja z okoljem doživlja danes alpska krajina zaradi hitrega razvoja gospodarstva in občutljivosti okolja na krčenje gozdov. Posledice so kmalu vidne, saj narava za vsako posojilo pošlje račun: propadanje rastlinskih in živalskih sistemov, erozija tal, slabšanje življenjskih pogojev. Kar spomnimo se na vrh Triglav in na ceno, ki jo je moral plačati za svojo popularnost. Danes ga imenujejo najvišje smetišče v državi. In tak naj predstavlja nacionalni simbol?

Gozdarji tudi nismo brez krivde. Skladen pragozd mora žrtvovati veliko svoje moči, da postane gospodarski gozd z izpolnjenimi zahtevami po produktivnosti in kakovosti lesa. V takih pogojih lahko rušita veter in sneg in še kdo, ki dobi moč nad oslabilenim sestojem. Ranjena tla krvavijo plodnost v nedosežne globine zemlje. Če se tega zavedamo, lahko precej škodljivosti gospodarskih vplivov izločimo. Pomembno je, da se jih zaveda

družba, ki od gozdarjev zahteva industrijsko produktivnost, maksimalne donose, na ostalo pa pozablja.

Slovenci smo ponosni na velik delež gozdov v svoji domovini, ki se lahko meri celo s Švico. Ne moremo preprečiti vseh škodljivih vplivov industrijske tehnologije, ki prodira v gozd. Pojavljajo se tujki, ki rušijo skladnost in zastrupljajo živo. Umetne kulture in groba zemeljska dela, strupene snovi in hrup so postali "normalni" škodljivci. Moramo vedeti, da neustrezna raba naravnih bogastev pomeni siromašenje bodočnosti.

Celjenje ran v okolju je zelo drago in dolgotrajno. Zato moramo imeti vsi, ki delamo v gozdarstvu, nekaj ljubezni do naravnega gozda, da s pomočjo stroke in znanja preprečimo neupravičeno grobe posege v naravo.

Weber Ivan

SKUPŠČINA SRS O VARSTVU OKOLJA

V maju mesecu letos so vsi trije zbori republiške skupščine sprejeli "Stališča, sklepe in priporočila za reševanje problematike varstva dobrin splošnega pomena in vrednost človekovega okolja v Socialistični republiki Sloveniji".

Skupščina Socialistične republike Slovenije je obravnavala problematiko varstva dobrin splošnega pomena in vrednost človekovega okolja in ugotovila, da le-ta postaja vse bolj pereča. Sedanje stanje opozarja, da se bodo v nadaljnjem družbenem razvoju še bolj zaostri la nekatera vprašanja glede vrednot okolja. Že sedaj pa imamo množico nakopičenih problemov v zvezi z okoljem. Od tod izvira nujnost za načrtno izvajanje ukrepov in obveznosti. Prednostni red nalog v zvezi z okoljem smo že sprejeli z družbenim planom SR Slovenije. Vendar pa zastavljenih smotrov ne uresni-

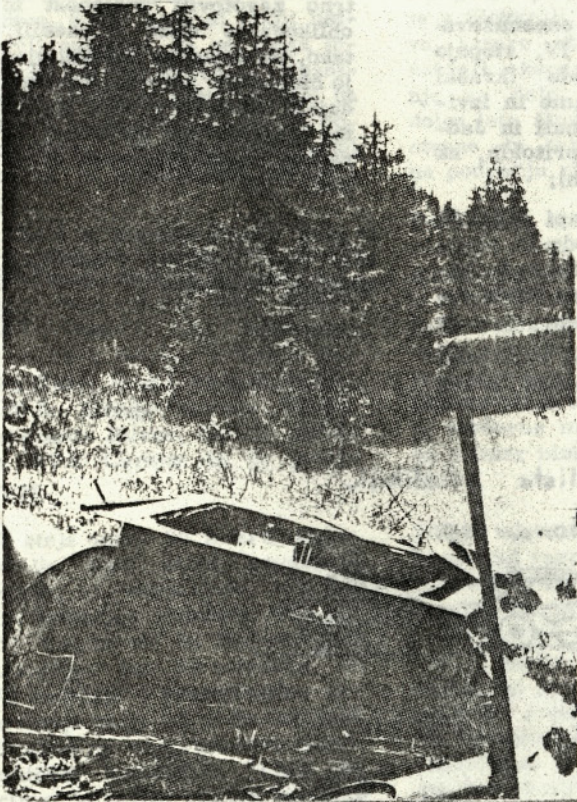
čujemo (zaščita kakovosti voda), nimamo dovolj uspešnih prijemov za odstranjevanje ali porabo odpadkov, pri varstvu zraka nismo organizirani. Varstvo rodovitnih kmetijskih površin in trajno zagotavljanje splošnih koristnih funkcij gozdov, zavarovanje rezervatov pitne vode, smotrnejše izkoriščanje naravnih surovinskih in energetskih virov, primernejše urejanje in oblikovanje mest in naselij ter skladnejši razvoj vseh območij so le nekatere pglavitne naloge, ki jih s težavo izvajamo. Sprejemamo delne rešitve in se odločamo za nepopolne, le navidezno cenejše rešitve, ki ne upoštevajo vseh družbenih stroškov in tudi ne dolgoročnih posledic.

Kljub prizadevanjem ni dobrih rezultatov pri odpravljanju nezaželenih in škodljivih pojavov oziroma nasprotij v okolju. Vzrok temu je neusklajenost med dejavnostmi ter parcialno obravnavanje dejavnosti pri reševanju teh nasprotij. Da bi

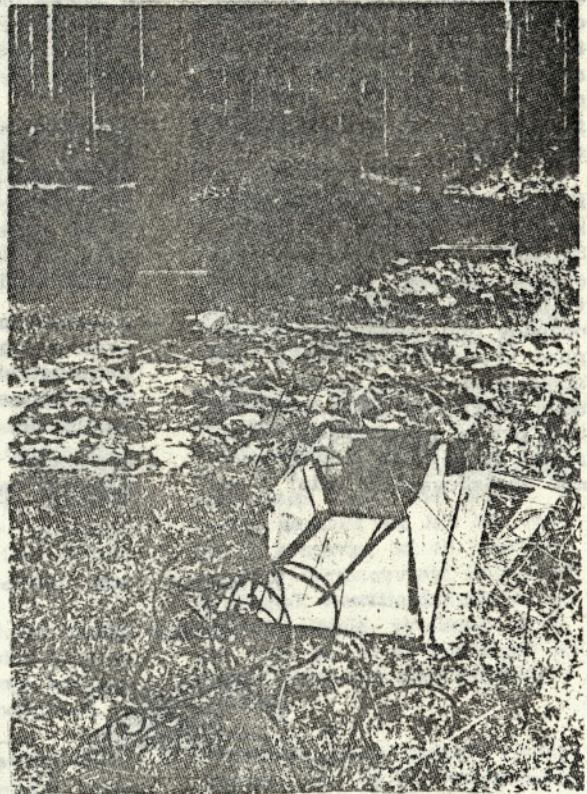
preprečili nastajanje novih nasprotij v okolju, je Skupščina opozorila na razne pomanjkljivosti v družbeni organiziranosti. Upravne in strokovne službe po svoji kadrovski strukturi in organiziranosti v celoti še ne ustrezajo objektivnim družbenim potrebam in zahtevam tudi glede izvajanja nalog z ozirom na okolje, prostorsko in urbanistično planiranje ter nadzor nad ravnanjem posameznih dejavnikov in posledicami tega ravnanja. Zelo pomemben je prispevek družbenih organizacij in društev pri osveščanju in spodbujanju aktivnosti v odnosu do okolja. Povzemamo nekatera stališča, ki jih je Skupščina sprejela z namenom, da hitreje reševali problematiko varstva dobrin splošnega pomena in vrednot človekovega okolja. Naš družbenoekonomski sistem mora vključevati okolje in dobrine splošnega pomena kot izhodišč-

no sestavino razvoja samoupravne družbe ob višji tehnološki razvitosti gospodarstva. Hkrati pa mora z nadaljnjim razvojem družbenopolitičnega sistema postati odnos do okolja sestavina etike in morale samoupravnega socializma.

Imamo že izkušnje ob saniranju nekaterih primerov onesnaževanja okolja v naši republici. Zato moramo po samoupravni poti takoj nadaljevati z odpravljanjem najbolj perečih virov onesnaževanja. Upoštevati je treba pravico do pogojev za delo in življenje prebivalstva. Osnova za vrstni red sanacij mora biti tudi zdravstveno stanje prebivalstva. Sprejeti je treba programe za preprečevanje onesnaževanja voda, zraka in tal in za odstranjevanje odpadkov. Treba je takoj preprečiti nesmotrno pozidavanje rodovitne zemlje ter zagotoviti skladnost v načrtnem

Odlagališče odpadkov na gozdni jasi - foto Veber

Gozdni prostor - nezakonito smetišče. Za oči neprijetni tujki predstavljajo manjšo škodo za naravni gozd kot jo povzročajo strupene snovi in ranjena tla. Smeti lahko očistimo, strupov in ran pa ne - foto Veber

razporejanju dejavnosti in uporabi prostora. Varovanje in primerno upravljanje kmetijskih zemljišč ni le naloga kmetijskih proizvajalcev, ampak celotne družbe, saj bo v naslednjem obdobju proizvodnja hrane, poleg pridobivanja energije, osrednje vprašanje hitrejšega razvoja.

Da bi se uveljavile primernejše rešitve in gospodarnejše ravnanje z naravnimi viri, morajo delavci v TOZD in občani v krajevnih skupnostih na podlagi združevanja dela in sredstev ter svobodne menjave dela sklepati samoupravne sporazume in družbene dogovore. Na ta način bi uresničevali naloge, ki jih določa srednjeročni plan do leta 1980. Pri rešitvah in prizadevanjih za zagotovitev ustreznih vrednot okolja je treba upoštevati splošno načelo, da morajo onesnaževalci prenehati s svojo dosedanjo prakso. Kjer za to ni razumevanja, je treba ob upoštevanju realnih pogojev in z določitvijo prehodnega roka sprejeti intervencijske ukrepe na podlagi zakonov, predpisov in odločitev v družbenopolitičnih skupnostih.

Doseči moramo družbeno učinkovitost v odnosu do okolja. Skupščina navaja v tej zvezi naslednje ukrepe in usmeritve: vključevanje delovnih ljudi in občanov pri reševanju problemov, ki nastajajo v zvezi z varstvom človekovega okolja; družbeno planiranje mora vsebovati tudi prvine prostorskega planiranja; pomembno je vključevanje raziskovalnega dela; k ob-

likovanju človekove zavesti mora prispevati vzgojnoizobraževalno delo; zakonodajne rešitve morajo zagotavljati neposreden in odločilen vpliv vseh zainteresiranih delavcev in občanov tudi pri reševanju nasprotij v okolju. Posebna naloga, ki ob sedanjih predpisih in organizacijskih rešitvah največ prispeva k uspešnim prizadevanjem za izboljšanje in urejenost okolja, pa je izpopolnitev in izboljšanje inšpekcijskih služb v republikli in občinah. Strokovne službe upravnih organov, ki so pooblašene za strokovno reševanje, so odgovorne za dosledno uveljavljanje zakonitosti. Smo za take rešitve, ki vedno uresničujejo družbeno politiko varstva okolja, zlasti še glede varovanja obdelovalne zemlje pri nesmotrnem pozidovanju ter vodnih in surovinskih virov pred onesnaževanjem.

Da bi se takoj lotili nalog, je Skupščina sprejela sklepe in priporočila. Konkretno so našteje naslednje prednostne naloge:

- zmanjšati splošno onesnaževanje oz. odpraviti IV. stopnjo onesnaženosti voda (kraški svet, podzemne jame in izviri ob slovenski obali in Jadranu, na Savi in pritokih, na mednarodnih vodah);
- z ustreznimi ukrepi zaščititi rezervate pitne vode in zagotoviti potrebne količine in kakovost pitne vode na vseh območjih SR Slovenije;
- učinkovito je treba zmanjšati kritično onesnaženost zraka

(Ljubljana, Medvode, Žerjav in Mežica, Ravne in Črna na Koroškem, Celje, Štore, Kidričevo, Trbovlje in Hrastnik);

- urediti ravnanje z odpadki po sodobnih načelih;
- preprečiti nenadzorovano odpiranje gramoznic zaradi zavarovanja talne vode, krajine in zaradi odlaganja odpadkov; prav tako gre skrbno nadzorovati tudi druge kraje in zagotoviti urejenost površin po končni uporabi;
- zavarovati kmetijska zemljišča in zlasti tiste strnjene komplekse zemljišč, ki so posebnega pomena za pridelovanje hrane; prav tako je iz obrambnih, ekoloških in gospodarskih vidikov potrebno storiti vse za obstoj planinskih pašnikov in planšarstva v alpskem svetu ter za ohranitev gorskih kmetij;
- preprečevati disperzno gradnjo, podpirati razvoj urbanih aglomeracij ter ob tem smotrno zagotoviti urejenost in oblikovanje mest in naselij, tako, da dejansko zadovoljujejo človekove potrebe, preprečujejo odtujevanje med ljudmi ter zagotavljajo utrjevanje in razvoj naših družbenih odnosov.

O vseh drugih sklepih in stališčih bomo poročali v naslednji številki "Presekov".

Koledar za avtomobiliste v slikah

1. do 10.

10. do 15.

20. do 31.

15. do 20.

Splošni podatki o institutu

” Jožef Štefan ”

Danes prehaja v splošno zavest, da so institucije, kot je Institut "Jožef Štefan", ki ima za seboj že dobrih 25 let delovanja, v letih svojega obstoja imele pomembno vlogo pri razvoju znanosti, gospodarstva in kulture v našem prostoru.

Če ne poudarimo številnih osnovnih raziskav na naravoslovnih področjih, ki so ponesle ime slovenske in jugoslovanske znanosti v svet, potem želimo še posebej opozoriti na našo tesno povezanost z razvojem gospodarstva in družbe. Ta povezanost se izraža v dolgoročnih okvirnih pogodbah, ki smo jih sklenili z nekaterimi večjimi gospodarskimi organizacijami in združenji na področju kemijske, farmacevtske in elektronske industrije, medicine in računalništva. S tem smo si oboji ustvarili možnost, da se vloga instituta kot raziskovalne organizacije in vpliv gospodarstva na raziskave na smotern način dopolnjujeta v skladu s potrebami družbe in neposrednih porabnikov.

Naj navedemo nekaj organizacij združenega dela, s katerimi tesneje sodelujemo: NE Krško, AET Tolmin, Lek Ljubljana, Krka Novo mesto, Tovarna dušika Ruše, Iskra, Comet Zreče, Rudnik živega srebra Idrija, Železarna Ravne, Salonit Anhovo, ETA Cerkljeva in še mnoge druge.

IJS šteje danes 20 interdisciplinarnih, med seboj povezanih skupin, ki vključujejo več kot 100 doktorjev znanosti, več kot 150 magistrov in diplomiranih inženirjev ter 80 tehnikov. Na IJS sodeluje z raziskovalno dejavnostjo večji del univerzitetnih učiteljev na naravoslovno-matematičnih fakultetah. Tako na primer je velika večina fizikov, pa tudi velik del kemikov, prišlo prav z naše institucije. Mnogi od njih so ob raziskovalnem

delu na IJS postali svetovno znani strokovnjaki na svojih področjih.

IJS je prvi pri nas uvedel računalništvo kot organizirano metodo dela in discipline in je še danes ena najaktivnejših institucij na tem področju. Prvi računalnik ZUSE je začel delati 1963 leta. IJS je organiziral Republiški računski center in prispeval zanj večino vodilnega kadra. IJS sam pa tudi organizira poslovanje na osnovi računalniške obdelave podatkov za številne naročnike. Od vsega začetka je IJS sodeloval pri razvoju nuklearne medicine. Pred časom je bil ustanovljen Center za nuklearno medicino in računalništvo. IJS je prispeval originalno instrumentacijo in strokovnjake. Na področju jedrske energije je v Sloveniji IJS edina ustanova, katere strokovnjaki so si nabrali eksperimentalne izkušnje za delo z reaktorji in so dolga leta študirali razne znanstvene in tehnološke probleme na področju nuklearne tehnike.

Pomembne so tudi raziskave in razvoj novih materialov, npr. feroelektrikov in piroelektrikov, keramike, trdih materialov itd., dalje raziskave, ki zmanjšujejo vpliv tehnologije na okolje (zaprti tehnološki krogi, predelava industrijskih odpadkov). IJS uvaža moderne metode v medicino, na primer biokibernitika in biofizika.

IJS je v skrbi za okolje razvil in vpeljal razne izredno zahtevne metode za določanje koncentracije strupov v biosferi.

IJS je vedno predstavljal institucijo, ki je imela odprta vrata za nove znanstvene informacije in tehnologijo z vsega sveta. Zajemamo jih pri izvoru, preden se skrijejo za komercialne bariere.

Gre torej za celo mavrico raz-

iskav, ki pogosto posegajo v sam svetovni vrh, so lahko neposredno uporabne ali pa pripravljamo tla za morebitno poznejšo uporabo.

Z BIOKEMIJO NAD ODPADKE

V zadnjih letih postaja za gospodarstvo, zlasti še za prehrambeno in farmacevtsko industrijo, vedno bolj zanimivo raziskovanje proteinov, encimov in drugih biološko aktivnih snovi. Raziskovalci IJS se tega že vrsto let zavedajo ter se že 20 let ukvarjajo s problemi izolacije encimov živalskega in rastlinskega izvora (npr. goveda, prašiča, mikroorganizmov) in pripravljajo iz njih snovi, ki bi lahko služile kot surovine ali že končni produkti. Moramo priznati, da so se začeli za naše dosežke v zadnjih dveh, treh letih zanimati tudi strokovnjaki iz gospodarstva. Prišlo je tudi že do konkretnih dogovorov in rešitev. V sodelovanju z raziskovalci iz tovarne Krka v Novem mestu nam je uspel plasma domačih proteoliznih encimov za potrebe usnjarstva.

Nadaljnja možnost: precejšen del naših klavnice še vedno spušča v kanale živalsko kri. Tako ne kvarijo le vode, ampak meče dobesedno vanje tudi denar. V krvi je namreč več kot 100 različnih sestavin, ki so uporabne zlasti v farmacevtski industriji in drugod. Razvite države so že zdavnaj dojele vrednost krvi, pri nas pa si ta miselnost le počasi utira pot med gospodarstveniki.

Poglejmo samo primer hemoglobina. Za 10 kg hemoglobina potrebujemo približno 100 l krvi. Cena krvi se giblje med 1 in 2 dinarji, cena 1 kg hemoglobina, ki ga je mogoče proizvesti z dokaj enostavnimi postopki, pa 38000 dinarjev (ZR Nemčija 5000.- DM). Če se hemo-

globin očisti še naprej, se cene podeseterijo. Ob tem naj samo povemo, da čiščenje ne zahteva posebno dragih aparatov, saj hemoglobin za lastne potrebe proizvajamo kar v naših laboratorijih. S podobnimi številkami in razmerji računamo tudi drugje, npr. pri plazmi, ki se lahko neposredno uporabi kot izredno bogat dodatek proteinov živalski ali človeški prehrani, ali pa kot izhodna surovina za izolacijo cele vrste plazemskih proteinov, ki so neobhodno potrebni v zdravilstvu.

In kje so še albumini, globulini, plazmin, hormoni, serumi itd. in snovi iz pankreasa, kot npr. insulin, tripsin itd. Iz različnih mikroorganizmov je možno izolirati tudi celo vrsto biološko aktivnih snovi, uporabnih v farmaceutiki, mlekarstvu, usnjarstvu, pivovarništvu, industriji sokov in vinarstvu, mesni industriji itd. Skratka, inštitutska biokemija ponuja roko gospodarstvu, le stisniti jo je treba.

Tečajnik se pripravlja na rampanje pripeljanih sortimentov - foto GG

Ugotavljanje in vrednotenje delovnih prispevkov

Delavčev prispevek k delu se odraža v količini, kvaliteti in gospodarnosti. V sporazumu smo lani določili, da bomo poleg ugotavljanja dosežene količinske norme ali obsega dela ugotavljali tudi kakovost in ekonomičnost dela. Ta določila tudi izvajajo bolj ali manj dosledno v vseh TOZD. Lahko bi rekli, da smo delitev OD že uskladili z zahtevami zakona o združenem delu. Vemo pa, da je naš sistem delitve še nepopoln in da v praksi še površno izvajamo sprejeta določila o vrednotenju delovnih prispevkov (ocena dela). To smo v začetku opravljali mesečno, sedaj pa trimesečno.

Naš sistem delitve OD bo potrebno dopolniti z nekaterimi merili, ki bodo uporabna za ugotavljanje količine, kakovosti in gospodarnosti dela. Doslej smo dali količini dela največji poudarek. Kdor je dosegel 100 % normo ali dobil oceno, da dosegla normalno količino, si je že zagotovil 85 % indeksne vrednosti delovnega mesta. Kakovo-

sti in ekonomičnosti dela smo dali 7 krat manjšo pomembnost, saj je bilo za to namenjenih le 15 % indeksne vrednosti. Tako razmerje vrednotenja dela premalo vzpodbuja kvaliteto dela in gospodarno ravnanje z delovnimi sredstvi, kar močno vpliva na dohodek kolektiva.

Druga pomanjkljivost v delitvi OD je ta, da nimamo zadosti podatkov o doseganju predvidenih rezultatov. Vsak delavec ima naprej določene naloge, toda ne vselej predvidenega potrebnega časa, ki je za to potreben.

Tretja pomanjkljivost je, da ne ugotavljamo rezultatov minulega dela. Dodatek na delovno dobo nima prave zveze z minulim delom.

Da si zagotovimo sodelovanje vsakega delavca za doseganje dobrih rezultatov poslovanja, moramo igrati z odprtimi kartami. Vsakdo naj ve, kaj drugi od njega pričakujemo, kaj je

posameznik napravil, kako in s kakšnimi stroški in kaj ni. Torej moramo za posameznika najprej planirati delo, spremljati razvoj dela, ugotavljati, ali je v predvidenem obsegu, po kakovostnih zahtevah in z normalnimi stroški opravljeno. To ne bo težko, ker imamo sposoben kader za reševanje organizacijsko - tehnično - tehnoloških problemov. Sedanje planiranje dela, spremljanje in zajemanje podatkov o delu moramo izpopolniti tako, da ga bomo uporabili tudi za vrednotenje delovnih prispevkov. Sicer za nas ni to nobena novost, ker delovne prispevke že sedaj upoštevamo pri delitvi OD. Res pa je, da ima pri tem precejšnjo vlogo subjektivni faktor. Ko bomo delo posameznika ali skupine naprej planirali, bo tudi mogoče ugotavljati dosežene uspehe na podlagi primerjave s planom.

L. F.

Zastrupitve pri otrocih

Da nesreča nikoli ne počiva, posebno še pri otrocih ne, zelo dobro vemo vsi zdravniki, kise ukvarjamo z malimi nadobudneži. Tako otroški kirurgi, ki kr-pajo opraskano in raztrgano ko-žo in naravnavajo zlomljene ko-sti, kakor tudi pediatri, ki iz-piramo želodčke tistim, ki po-jedo, kar zanje ni dobro. Če otrok poje nekaj strupenega ali zdravju škodljivega, pravimo, da gre za zastrupitev ali, kot rečemo strokovno, za intoksi-kacijo.

Število zastrupitev nenehno na-rašča, tako pri nas kot v sve-tu. V ZDA imajo na primer let-no približno 500.000 do 2.000.000 zastrupitev, kar 500 se jih konča tragično. Pri nas so številke seveda manjše, ven-dar zadnja leta beležimo stalen porast. Nedvomno je to posled-ica spremenjenega načina živ-ljenja, uporabe mnogih novih preparatov in zdravil, hitrega in uničujočega tempa življenja, ki ljudi nevrotizira do take me-re, da se zatekajo k pomiri-lom, in to ne nazadnje tudi za-radi pomanjkanja časa zaposle-nih staršev in nepoznavanja last-nosti zdravil in drugih snovi, ki jih uporabljamo v vsakdanjem življenju.

Kar 90 % otrok, pri katerih je iz kakršnegakoli razloga prišlo do zastrupitve, je iz starostne skupine do 5 let. Z redkimi iz-jemami so skoraj vse zastrupit-ve pri otrocih slučajne in pome-nijo eno izmed najbolj urgentnih stanj v medicini. Pogostnost in vrsta zastrupitev pri otrocih sta izvrstna pokazatelja za stopnjo industrializacije neke dežele. Zastrupitve štejemmo danes med bolezni civilizacije in je prav, da jih v tem smislu tudi obrav-navamo.

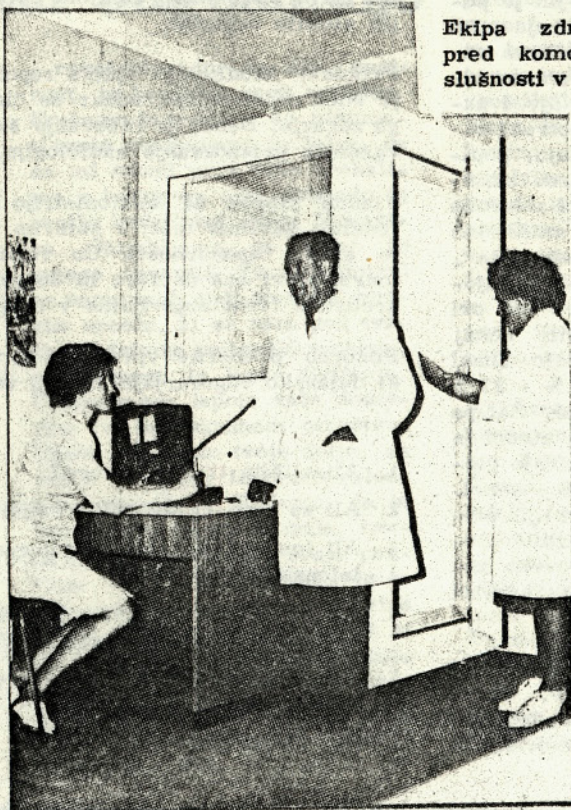
Kot smo že omenili, je največ-ji delež zastrupitev pri otrocih do 5. leta starosti. Razumljivo saj je to čas otrokovega inten-zivnega duševnega in telesnega razvoja, otrok raziskuje okoli-co, večino predmetov, ki jih pri tem sreča, nese tudi v usta

in si na tak način nabira izkuš-nje, ki se pa žal mnogokrat spremenijo v nesrečo.

Če so bile zastrupitve na za-četku našega stoletja še pretež-no posledica zaužitja ali kon-takta s strupenimi rastlinami, gobami, živalmi, pa se jih dan-es večina pripeti kar v hiši. Zdravila in sredstva za nego različnih materialov, kozmetič-ni preparati, čistila, loščila, insekticidi, pesticidi so najpo-gostnejši vzrok zastrupitev.

Sprehodimo se po otrokovem ožjem okolju - sodobni hiši in pogledimo, koliko nevarnosti skriva v sebi ta udobna sodob-nost. Prav v vsakem prostoru najdemo snovi, ki so namenje-ne strogo določeni uporabi in največkrat hudo nevarne za zdravje, če ne celo za življenje otroka. V kletih hranimo pre-maze za lesene predmete, tam so pozabljeni ostanki mišjih strupov, pogosto je tu denatu-riran alkohol, alkohol v kockah, ki ga uporabljamo za taborjenje, sredstva za škropljenje sadnih

dreves in uničevanje mrčesa. Garaža je skoraj v vsaki hiši shramba za razna strojna olja, petrolej, bencin in druge naftne derivate, pa sredstva proti zmrzovanju vode v motorjih, tod najdemo čistila in loščila za avto in verjetno še kaj. Žal pri-haja pogosto do zastrupitev prav v garažah. Odrasli vse preradi hranimo razne tekočine v ste-klenicah od piva, mineralne vo-de, sadnih sokov. Prenekateri otrok je v poletni žeji že nag-nil steklenico, v kateri smo hranili bencin, petrolej, včasih celo varikino. Tudi kuhinja je prava past za otroke, ki neneh-no iščejo in vse, kar najdejo, običajno tudi poskusijo ali si vsaj obližnejo prste. Tekoča mila, detergenti, pralni praški, (varikina), čistila za steklo, vse to so hudo nevarne snovi, ki ne povzročajo nevšečnosti le neposredno po zaužitju, ampak napravijo v ustih, požiralniku in želodcu razjede, ki se kasneje grdo zabrazgotinijo in onemogo-čajo normalno prehrano. Kopal-nica je za otroka še posebej privlačna, malce skrivnostna. Starši hranijo tu za otroke za-nimive stekleničke s šamponi, losioni, sredstvi za dezinfekcijo in druge kozmetične preparate.

Ekipa zdravstvenih delavcev pred komoro za preverjanje slušnosti v Radovljici - foto GG

Žal so v večini družin kopalnice tudi shramba za vsa potrebna in nepotrebna, stara in nič več uporabna zdravila, pa tista, ki jih je pravkar predpisal zdravnik. V spalnici staršev prav tako ne manjka za otroka zanimivih stvari. Res da so kontracepcijske tablete, ki otroke zaradi lične opreme še posebno privlačijo, praktično neškodljive in povzročijo v najslabšem primeru le bruhanje, so pa zato razna uspavala toliko bolj nevarna, pa vse prevečkrat otrokom zelo lahko dostopna. Ko odidejo gostje, v dnevni sobi skoraj vedno ostane na mizi nekaj polnih kozarcev z različnimi alkoholnimi pijačami; medtem ko starši pospremijo prijatelje do vrat, otroci hitro poskusijo lepo dišeče pijače, pri tem želijo biti kar najbolj podobni odraslim. Celo na vrtu bi našli rastline in plodove, ki povzročijo zelo nevarne in celo smrtne zastrupitve, na primer volčja češnja, oleander.

Nepoznavanje prirode in lastnosti raznih snovi, pa brezbržnost in trenutna nepazljivost staršev najčešče botrujeta zastrupitvam. Le malo je zastrupitev pri otrocih s samomorilnimi nameni, nekaj jih je posledica nesrečnih zamenjav, ko starši ponudijo dojenčkom namesto mleka npr. razne emulzije za čiščenje tal. Največ zastrupitev je takih, ko otroci sami najdejo in pogoltnjejo, popijejo ali polizejo nevarne tablete, tekočine, masti. Na srečo je le majhen del (po ameriških statistikah 3 - 5 %) zastrupitev, ki otroku resno ogrožajo življenje. V približno 70 % se pri otrocih, ki so zaužili nekaj strupenega, ne pokažejo znaki zastrupitve; le v 25 % - 27 % je potrebno zdravljenje. Žal pa moramo ugotoviti, da otroci le redko specifično reagirajo glede na naravo škodljive snovi. Največkrat opazimo pri njih prizadetost življenjsko važnih funkcij, kot sta dihanje in srčna akcija, kar pa seveda še zaostri situacijo.

Ne želimo razglablјati o načinih zdravljenja zastrupitev. Bolje kakor zdraviti je nesrečo preprečevati. Iz hiše odstranimo

vsa odvečna zdravila, še posebej taka, za katera ne vemo, čemu so namenjena. Čistila, razkužila, škropiva, sredstva za uničevanje miši in podgan naj bodo skrbno shranjena na mestih, ki so otroku nedostopna, in res dobro zaklenjena. Vse pustimo v originalnih zavitkih in posodah. Farmaceutska industrija danes že uvaja poseben način zapiranja stekleničk z raztopinami in tabletami, ki jim male ročice niso kos.

Vsa naša širša in ožja okolica postaja otroku potencialno vse bolj nevarna. Preprečevanje za-

strupitev ne obsega le zaščite in vzgoje otrok, ampak tudi vzgojo odraslih. Samo starši, ki natanko poznajo delovanje in škodljivost različnih snovi, s katerimi smo nenehno v stiku, bodo otroku lahko vcepili pravičen odnos do neposrednega okolja in mu tako prihranili marsikatero nezgodo. Predvsem pa potrebujejo otroci, zlasti najmlajši, v prvih letih svojih velikih odkritij stalen in nevsiljiv nadzor izkušenejših od sebe.

Dr. Mojca Avguštin-Čavić

Prepričajte se sami

Po prvih podatkih zdravnikov, ki so letos pregledali večino naših delavcev navajajo visok odstotek onih, ki imajo že prizadet sluh zaradi ropota pri delu z gozdno mehanizacijo. Tem okvaram moramo dodati tudi one, katerih sluh z leti neprofesionalno slabi. Manjša slušnost se takim delavcem še močneje stopnjuje. Že vrsto let si prizadevamo s preventivnimi ukrepi zmanjšati vpliv ropota na delavčevo zdravje. Uporaba švedske vate in glušnikov je dokaj enostavna in uspešna. Žal pa ta zaščitna sredstva delavci premalo in predvsem nedosledno uporabljajo. Dostikrat se delavci, vsaj začetnih okvar, niti ne zavedajo. V tem iščemo glavni vzrok za premajhno zavzetost delavcev za zaščito svojih slušnih organov.

Problem škodljivega vpliva ropota na sluh in celotni organizem je eden najstarejših, odkar se človek ukvarja s problemi svojega zdravja. Danes je reševanje škodljivega delovanja ropota najvažnejše prizadevanje audiologije.

Vladna služba za audiometrijo in ortofonijo v Luksemburgu je izdelala zanimiv test, s katerim lahko vsak človek preveri svoje slušne sposobnosti. Ob rezultatu testiranja se bo zamislil marsikateri naš delavec in dosledneje začel uporabljati zaščitna sredstva. Test objavljamo v celoti.

Pozorno preberite vprašanja in v odgovorih obkrožite številke, ki dejansko odgovarjajo stopnji vaše slušne sposobnosti.

	Da	Ne	Včasih
1. Ali slišite tiktakanje ure?	0	2	
2. Ali se vam zgodi, da preslišite budilko?	4	0	
3. Ali imate težave pri razumevanju v telefonskem pogovoru?	4	0	3
4. Ali imate občutek, da v slabšem vremenu slabše slišite in pri lepem bolje?	4	0	
5. Ali vaša okolica misli, da preglasno naravnate radio ali televizor?	6	0	3
6. Ali slišite petje ptic?	0	2	1

7. Ali se vam dozdeva, da približevanje avtomobila opazite zadnji trenutek?	4	0	
8. Ali imate težave pri spremljanju razgovora večje skupine ljudi?	6	0	3
9. Ali dobro slišite igralce na odru in predavatelje?	0	samo v prvih 3 vrstah	3
10. Ali slišite tiskanje v oddaljenosti 2 metrov?	0	3	
11. Ali slišite na koncertu violino ali flavto enako dobro kot ostale instrumente?	0	3	
12. Ali se vam dogaja, da preslišite zvonec pred vrati stanovanja?	4	0	2
13. Ali imate občutek, da večina ljudi govori nerazločno?	6	0	3

Pri objektivnih odgovorih na vprašanja seštejte točke in se primerjajte z naslednjimi ocenami:

0 točk	- Čestitamo, izvrstno slišite!
1 - 6 točk	- S sluhom ste lahko zadovoljni, čeprav ni tako izvrsten.
7 - 17 točk	- Vaš sluh je prizadet, čeprav še nimate težav. Odločite se za pregled pri specialistu.
18 - 36 točk	- Gre že za očitno oslabitev sluha. Ne odlašajte z obiskom pri specialistu.
nad 36 točk	- Žal je vaš sluh slab. Samo zdravljenje ali uporaba slušnih aparatov bo izboljšalo stanje!

Pismo maršalu Jugoslavije

Dragi tovariš Tito, čestitam ti ob velikih jubilejih, 40-letnici KPS, 40-letnici uspešnega vodstva jugoslovanskih narodov in ob tvojem 85. rojstnem dnevu. Dobro poznam tvojo mladost; vem, da je bila težka in revna. Pri delu me vedno bodrila tvoj ponos in tvoja velika volja do dela. Mnogo si ju moral imeti, da si se odločil boriti se za novo, pravičnejše in pošteno življenje vseh narodov. Ideje Marxa, Engelsa in Lenina so bile močno zakoreninjene v tebi, ideje, ki so se razplamtele in uresničile med NOB v mogočen kres, ki žari in ne ugasne. Ko bi vedel, kako sem ponosna nate in na svojo domovino, saj si iz te drage in tople zemlje vzkli v enega največjih revolucionarjev 20. stoletja. Ves svet ve za tvoje ime. Vsi narodi sveta radi izgovarjajo ime TITO. Učijo se in pripovedujejo o tebi kot neustrašnem borcu - komunistu

- revolucionarju za mir, enotnost in bratstvo vseh narodov. Skušamo in trudimo se razumeti tvojo neomajnost in željo, da se mi mladi prav tako prekallimo v borce za mir, svobodo in svetlo bodočnost vsega človeštva. Obljubljamo, da bomo to nalogo opravili. To smo dolžni ne samo tebi, tudi tisočim mrtvim srcem, ki so nam pod tvojim vodstvom priborila svobodo, neodvisnost in lepše življenje. Uživamo vse lepote naše domovine v brezskrbnem otroštvu. Upam, da bodo tvoje želje, za vedno pregnati izkoriščevalce, tudi uresničene. Hočemo, da bi vse države, velike in male, revne in bogate, dosegle svoje pravice. Trd in neizprosni je ta boj, a dokler bo naša zgodovina imela tako goreče borce kot si ti, bo počasi, a vztrajno rušila kapitalizem in vsako izkoriščanje. Zdi se mi, kot bi bil eden tistih borov Krasa, ki vztrajno kljubujejo času. Da, prav tak

si, trd in neizprosni borec za bit vsega človeštva, a ima toplo in mehko besedo za vsakogar. Vsaka tvoja beseda je polna resnice. Po vsem svetu odmeva. Tvoja beseda se posluša v vseh velikih, pa tudi malih socialističnih in kapitalističnih državah. Že ko si kot fant razlagal svoj razum in misli velikih mož, si neprenehoma delal in marsikdaj tvegaj življenje.

Bil si v zaporih, bil si preganjan, a vselej globoko spoštovan. Zdaj tvoje življenje še vedno bije boj za lepši jutrišnji dan. Zate ni zaprek in ovir, ki jih ne bi mogel premagati. Vse premagata volja in želja, tista neugasljiva želja v tvojem duhu. Prav tvoje delo, dragi naš vodja, je povečalo v svetu ugled naše, čeprav majhne državičice na Balkanu. Tovariš Tito, ti si osebnost, spoštovana in ljubljena osebnost, ki pripada vsemu svetu, vsem delovnim ljudem, ki so jim svoboda, bratstvo in enotnost vseh življenjska potreba. Tvoj začetni boj bomo nadaljevali mi in naši potomci, dokler ne bomo izkoreninili vojne vihre, lakote in krvavega pustošenja. Videl si domala vse dežele sveta, se z njimi spoprijateljil in jim rad pomagal. Ne poznaš malih in velikih, revnih in bogatih. Vsi smo ti enaki, kar je tudi ena najpoglavitejših socialističnih misli. Če Lenin, Marx in Engels niso mogli dokončno uresničiti vseh misli komunizma, si moramo mi utreti pot do najpravičnejše družbene ureditve. Vsak otrok ve zate, vsak prepeva in pripoveduje o tebi iz vsega srca. Iz zgodovine ne bo mogoče izbrisati tvojega imena. Tvoje ime bo za vedno zapisano v naših srcih.

Ljubezen nas vseh do tebe je neprecenljiva in mi mladi te bomo čuvali kot največji zaklad. Čuvali bomo tebe, tvoje ideje, misli in želje. Izpolnjevali jih bomo po svojih močeh. Trudili se bomo, da se bomo pridno učili in da bo nam vsem lepo in toplo pod svobodnim soncem. To moramo uresničiti, moramo zmagati!

Ferjan Lea, 7. a razred
OŠ prof. dr. Josipa Plemlja, Bled

Pionirji pri tovarišu Titu

Dan mladosti - Titov rojstni dan. Vsi Jugoslovani letos še bolj iskreno kot druga leta čestitajo svojemu predsedniku, saj letos praznuje visok jubilej - 85-letnico življenja. Obiskali so ga tudi pionirji. Zaželeli so mu zdravja ter veliko uspehov pri težkem in odgovornem delu.

Tito ima rad pionirje, zato jih vsako leto z veseljem sprejema ob dnevu mladosti. O teh srečanjih sem brala mnogo zanimivega. Nasmejala sem se ob zgodbi o ljubosumnih papigah.

Pionirji so obiskali tovariša Tita in ženo Jovanko v belem dvoru. Najprej so se sproščeno pogovarjali o delu in uspehih pionirjev. Zvedel je, kaj vse zanima mlade ljudi in kakšne možnosti udejstvovanja imajo danes. Tako je bil med drugim tudi seznanjen, da so vsi obiskovalci odlični pevci. Prosil jih je, naj mu kaj zapojejo. Pionirji pa, kakor da so na to komaj čakali. Takoj so se postavili v vrsto in pričeli ubrano peti. Ko so bili na sredi pesmi, so se za njihovimi hrbti začuli čudni glasovi. Presenečeni so se ozrli. V kletki so zagledali

dve lepi pisani papigi. Trudili sta se, da bi posnemali pevce. To jima seveda ni uspelo. Iz njunih grl so prihajali čudni, hreščéči glasovi. Pevci so planili v bučen smeh, prav tako tudi maršal in tovarišica Jovanka. Vsi so bili mnjenja, da sta bili papigi užaljeni, ker se nihče ni zmenil zanj. Zdaj pa sta bili v središču pozornosti. Tito je stopil h kletki in povedal mladim gostom, da sta to papigi Torero in Mare, ob katerih je doživel že marsikaj zanimivega. Lepo znata povedati tudi pesem Marjane, Marjane.

Po prijetnem srečanju z maršalom Titom so se šolarji nasmejanih lic poslovili. Ljubosumnih papig pa ne bodo nikoli pozabili.

Ob letošnjem praznovanju bi vsakdo izmed nas rad osebno voščil maršalu Titu za njegov praznik. Vemo, da to ni mogoče. Naša srca pa so polna želja, da bi tovariš Tito še dolgo živel in nas vodil po poti miru in napredka.

Simona Kalan, 6. a
OŠ prof. dr. Josipa Plemlja, Bled

je lani decembra šel v pokoj. Kot sposoben in delaven kovač je desetletje delal v avtoparku. V njegovi kovaški roki se oblikuje marsikateri predmet, ki nosi v sebi tudi umetniško vrednost. Njegovemu ostremu očesu ne uide nobena lepa stvar.

"Narava je čez in čez posejala umetnine - lepote. V najbolj temnačnih grapah se skrivajo najlepše. Pogosto opazim razne figure, ki se skrivajo v deblih dreves, žal skoraj vedno nekaj manjka. Narava - življenje ne pozna popolnosti. Tudi ta mož ni imel prave glave, pa kaj zato, saj tudi ljudje nimamo vsi pravih glav," modruje Vinko.

Leseni možakar je pristna naravna lepota, je samo obeljen in impregniran zaradi zaščite pred trohnenjem. Žal že dve leti ta bukova umetnina čaka spoznanje blejskih gozdarjev, da ta leseni deseti brat le ne sme propasti.

Zakaj ga ne bi postavili v našo dvorano, kjer imamo naše seje, delavske svete, zборе delavcev, razne seminarje in simpozije. Tu bi nas molče s svojo originalno, zgarano, orjaško podobo moža opozarjal: Jaz sem gozdni delavec, treba je delati!"

Petkoš Janez, dipl.ing.

Leseni deseti brat

Leseni možakar na sliki je zrasel v naših gozdovih, na obrobju poključkega pogorja, na Križah. Križe ležijo med Rečitnom

in Rečico v višini Slamnikov. Našel, opazil, prinesel v dolino, obelil, impregniral ter mu dal streho Pristov Vinko. Vinko

Noge lesenega
divjega moža -

foto Petkoš ing. Janez

VIII. Lesariada

Končano je osmo množično in že tradicionalno srečanje delavcev - športnikov lesne industrije in gozdarstva Slovenije, ki sovpada z zgodovinskimi jubileji proslav 85-letnice tov. TITA, 40-letnice njegovega prihoda na čelo partije in 40-letnice ustanovitve Komunistične partije Slovenije.

Prav tako se je končalo tekmovanje gozdnih delavcev - sekačev, ki je letos prvič vključeno v okvir že tradicionalne lesariade.

Na 8. lesariadi 1977 je sodelovalo 1904 delavcev - športnikov in 44 gozdnih delavcev - sekačev.

Častno razsodišče se je zahvalilo vsem nastopajočim, vodjem in organizatorjem, ki so z vzornim vedenjem in organizacijo poskrbeli za nemoten potek iger.

Končni vrstni red in seštevek vseh točk:

1. Slovenijales - Brest, Cerknica	248 točk
2. Uniles - Meblo, Nova Gorica	218 točk
3. Uniles - Marles, Maribor	210 točk
16. GG Bled	119 točk
leta 1975	32 mesto
leta 1976	22 mesto

Ostalo je 53 podjetij iz vse Slovenije.

Ostali rezultati:

MALI NOGOMET: uvrščenih je 40 ekip

1. Slovenijales - trgovina	46 točk
2. Inles - Ribnica	42 točk
3. Jelovica - Škofja Loka	39 točk
21. GG Bled	20 točk

ODBOJKA: - moški: uvrščenih je 21 ekip

1. Lesna - Slovenj Gradec	27 točk
2. GG Bled	23 točk
3. Uniles Marles - Maribor	20 točk

ODBOJKA - ženske: uvrščenih je 15 ekip

1. GLIN Nazarje	21 točk
2. Lesna, Slovenj Gradec	17 točk
3. Uniles, Novoles, Novo mesto	14 točk
12. GG Bled	4 točke

KEGLJANJE - moški: uvrščenih je 43 ekip

1. Brest Cerknica	1.292 kegljev	49 točk
2. GG Postojna	1.285 kegljev	45 točk
3. ZKGP Kočevje	1.278 kegljev	42 točk
22. GG Bled	1.163 kegljev	22 točk

KEGLJANJE MOŠKI POSAMEZNO: (258 posameznikov)

1. Rački Marjan	ZKGP Kočevje	259 kegljev
2. Gornik Franc	Brest Cerknica	249 kegljev
3. Virgulín Marjan	Meblo Nova Gorica	237 kegljev
15. Žerjav Franc	GG Bled	226 kegljev

Srečanje s tovarišem Titom

"Bilo je po vojni, 1953. leta", je začela pripovedovati babica. "Takrat sem s hčerko in s sinom živela v Krmi. Imeli smo majhno gostilno. Gostov je bilo vedno dovolj. Neko soboto je prišlo več lovcev. Povedali so nam, da bo drugi dan, v nedeljo, prišel na lov tovariš Tito z ženo Jovanko in spremstvom. Zelo smo se razveselili obiska. Povedali so nam tudi, da bodo lovili gamsa, ki se že dolgo zadržuje v skalah. Bila sem zelo vesela, ko sem zvedela, kakšen gost bo prišel. Zjutraj smo zgodaj vstali in nestrpnost čakali. Dopoldne se je pripeljalo več avtomobilov. Iz enega sta stopila tovariš Tito in žena Jovanka s spremljevalci. Tovarišica Jovanka je s svojo spremljevalko sedla pred kočjo, tovariša Tita pa so lovci takoj odvedli v skale, kjer se je zadrževal gams. Poskrili so se in čakali. Tito je meril na mesto, kjer bi se morala prikazati žival. Zaslíšali smo strel in začeli ugrabiti, če ga je ustrelil ali ne. Ko so se vrnili pred kočjo, smo videli, da ni zgrešil. Pozno popoldne so se odpeljali. Bila sem zelo srečna," je pripovedovanje zaključila babica, "da je tovariš Tito prišel na lov ravno na Gorenjsko. Tega nenavadnega doživljanja ne bom nikoli pozabila."

Ida Kočevar, 7. a OŠ Bled

Na železniški postaji opozori mimoidoči škota:
- Ste opazili, da so vam ta trenutek ukradli kovček?
- Sem. Zdar bom lopovu neopazno sledil do mesta. Tako bom pripravil denar za nosača.

BALINANJE: uvrščenih je 23 ekip

1. STIL Koper	29 točk
2. GG Postojna	25 točk
3. Javor Pivka	22 točk
13. GG Bled	11 točk

STRELJANJE - moški: uvrščenih je 40 ekip

1. GG Postojna	852 krogov	46 točk
2. Stol Kamnik	851 krogov	42 točk
3. Meblo Nova Gorica	841 krogov	39 točk
24. GG Bled	686 krogov	17 točk

STRELJANJE - ženske: uvrščenih 20 ekip

1. Marles Maribor	479 krogov	26 točk
2. LIP Slovenske Konjice	463 krogov	22 točk
3. Brest Cerknica	457 krogov	19 točk
18. GG Bled	224 krogov	3 točke

NAMIZNI TENIS - moški: uvrščenih je 27 ekip

1. Javor Pivka	33 točk
2. LIKO Vrhnika	29 točk
3. Lesnina Ljubljana	26 točk
9. GG Bled	19 točk

Pri moških ekipah nismo nastopili v šahu, pri ženskah pa v šahu, kegljanju in namiznem tenisu.

Rezultati letošnje udeležbe so dobri, saj so v planiranih mejah. Tudi s skupno uvrstitvijo smo lahko zadovoljni, saj smo od 32. mesta v letu 1975, 22. mesta v letu 1976 prišli do 16. mesta v letošnji uvrstitvi. Če upoštevamo uvrstitev med gozdarskimi organizacijami, pa je rezultat sledeč:

1. GG Postojna	188 točk
2. GG Bled	119 točk
3. GLIN Nazarje	111 točk
4. ZKGP Kočevje	75 točk
5. GG Novo mesto	63 točk
6. GG Maribor	45 točk
7. GG Kranj	37 točk
8. GG Tolmin	26 točk
9. GG Celje	22 točk
10. GG Ljubljana	19 točk

Rezultati tekmovanja gozdnih delavcev ekipno:

1. GG Novo mesto	1.800.5 točk
2. GG Nazarje	1.757.0 točk
3. GG Postojna	1.613.5 točk
4. Lesna Slovenj Gradec	1.582.5 točk
5. GG Maribor	1.551.0 točk
6. GG Celje	1.521.0 točk
7. GG Kočevje	1.334.0 točk
8. GG Kranj	1.288.5 točk
9. GG Bled	1.092.5 točk
10. KIK Pomurka	1.021.5 točk

Vsem udeležencem - športnikom se za športne rezultate in vzorno vedenje na igriščih v imenu sindikalne organizacije zahvaljujemo. Vabimo jih, da tudi vnaprej vestno vadijo vse leto, da bodo še bolje pripravljene pričakali IX. lesariado.

Zahvala

Zaradi svoje notranje potrebe in želje se želim zahvaliti v svojem imenu in v imenu svojih dveh hčera Maje in Katke vsem tistim, ki ste sodelovali pri urejevanju čudovite UČNE POTI v predtrškem gozdu pri Radovljici in jo posvetili spominu mojega moža Milana Ciglarja.

Opravičujem se, da se iz subjektivnih razlogov nisem javno zahvalila na otvoritvi.

Pot sama je potrditev, da Milanov trud in njegova ideja približati človeku gozd, ni osamljena. Dati sočloveku čim več, svoje zamisli, svoje znanje, naučiti tudi neukega, da spoznava vrednote in jih ohranja, videti lepoto okolja, ki nas obdaja in jo tako tudi ceniti, to je bil Milanov svet. V vrstah njegovih poklicnih tovarišev je vzniknila misel in njena izvedba je sedaj postala resnica. Tega bi bil Milan zelo vesel.

Zato naj bodo te moje vrstice zahvala vsem tistim, ki so neposredno ali posredno spodbujali misel in izvedbo te lepe ideje. Prosim, da se v mojem imenu zahvalite tudi vašim zunanjim sodelavcem, ki so vam pomagali pri zamisli in izvedbi.

Hvala vam vsem, ki ste hodili po Milanovi poti, ob njegovi strani na njegovih gozdarskih in idejnih poteh. Hvala vam, ki cenite njegovo tako kruto preklenjeno delo in ga želite nadaljevati, vsem, ki ste mu pri njegovem delu pomagali in vsem, ki ste mu bili prijatelji in ga imeli radi.

Še posebno hvaležno misel izrekam vam, tovariš Lapuh, ki s tako zavzetostjo očitno hodite po poti Milanove velike ideje - ohranitvi ekološkega okolja, ga približati ljudem in tako nadaljevati Milanovo začeto delo.

S tovariškimi pozdravi v imenu vse družine vdova

Justi Ciglar

OBČINSKO PRVENSTVO V ŠAHU ZA LETO 1977

V maju 1977 smo sodelovali na občinskem prvenstvu v šahu:

Pri posameznikih brez kategorije je vrstni red naslednji (29 tekmovalcev):

1. Erzar Pavel	Tapetništvo - Radovljica
2. Dedič Milan	Kompas Hoteli - Bled
3. Jerala Vinko	Elan - Begunje
7. Donaval Peter	GG - Bled
10. Kobal Drago	GG - Bled
12. Petkoš Janez	GG - Bled
15. Donaval Anton	GG - Bled
18. - 20. Kobal Vinko	GG - Bled

Ekipna uvrstitev: (8 uvrščenih OOS):

1. Elan Begunje	61 točk
2. Veriga Lesce	51 točk
3. Hoteli Kompas Bled	27 točk
4. GG Bled	11 točk

OBČINSKO PRVENSTVO V MALEM NOGOMETU

Na letošnjem občinskem prvenstvu v malem nogometu je sodelovalo 24 sindikalnih organizacij. Tekmovanje je bilo 12. 6. 1977 na igriščih v Radovljici, Lancovem, v Vrhnjah, Begunjah in Lescah.

Po celodnevni "borbah" so rezultati sledeči:

1. KOOS Elan Begunje	40 točk
2. OOS Plamen Kropa	33 točk
3. GG Bled	27 točk
4. OOS Žito Lesce	22 točk
5. Elmont Bled	18 točk

REZULTATI 11. OBČINSKEGA PRVENSTVA V BALINANJU

Naša ekipa se je letos prvič udeležila tega tekmovanja in je zasedla med 13 ekipami 8. mesto.

1. Veriga II.
2. Veriga I.
3. Alpetour
4. Elan I.
5. Društvo upokojencev
8. GG Bled

ŠPORTNE
IGRE
DELAVCEV
LESARSTVA
SLOVENIJE

Ljubljana, 16., 17 in 18. junija 1977 Marjan Por

— Kam pa ti?
— V Dubrovnik se grem ko-
pat.
— Ali nimaš toliko denarjev,
da bi se šel v Tivoli?

Priznanja

Na praznik dela 1. maj sta pre-
jela sindikalno priznanje in sre-
brni znak sindikata naša sode-
lavca

tov. Janez KONC za sindikalno
delo pri ZSS - občinski svet Ra-
dovljica ter za prizadevanja na
področju samoupravljanja pri DO
Gozdno gospodarstvo Bled in

tov. Stane JERE za sindikalno
delo v konferenci osnovnih or-
ganizacij sindikata GG Bled in
OOs Skupnih strokovnih služb

Priznanja je podelil na osrednji
proslavi občine Radovljica na
Šobcu predsednik občinskega
sindikalnega sveta Radovljica
Marjan Vrabc.

Sodelavci jima iskreno čestita-
mo.

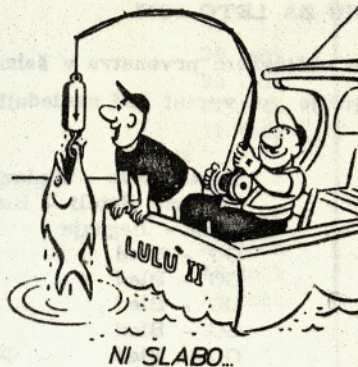
Zahvala

Ob tragični izgubi svojega moža
se iskreno zahvaljujem delovne-
mu kolektivu GG Bled za soču-
stvovanje. Posebno se zahvalju-
jem sodelavcem skupnih služb,
ki so mi v teh težkih dneh sta-
li ob strani in mi nudili pomoč.

Mužan Milena

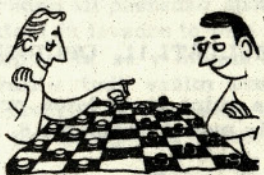

— Ali mogoče veste, kako bi se še drugače reklo
»neodločen možiki«, štiri črke, prva je R?

NI SLABO...

KAVALIR

MERA ZA PIJACO

Pijanec pade s klopi in zaspi.
Ko se zbudi, vpraša, koliko je dol-
žan.

— Denar za šest litrov, pravi
gosilničar.

— To ni mogoče. Moj želodec
drži samo pet litrov!

— Kaj pa tisti liter, ki vam
je šel v glavo?!

— Bazen je poln, nekaj prostora je še tule v depandansl.

— Med nami socialne razlike niso opazne.
— Ze res, so pa opazne drugačne razlike.

MUHA

Gost: »Kaj pa ste imeli danes
s profesorjem, da je bil tako
hud?«

Nastakarica: »Nič posebnega.
Poklical me je in vprašal, kaj
plava v juhi. Pa sem mu rekel:
Vi ste pa res lep profesor biolo-
gije, če še muhe ne poznate!«

S. OLIP: IDEJA ZA PASJE DNI

Izdaja delavski svet GG Bled, ureja uredniški odbor: urednik Konc Janez, dipl. pravnik, tehnični urednik Lakota Franc ter člani: Veber Ivan, dipl. ing., Podlogar Jože, Golob Emil, dipl. ing., Lapuh Nikolaj, Zupan Metka, Reš Janez, ing., Cvetek Franc.

Tisk Delavska univerza Tomo Brejc Kranj v 450 izvodih.